

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016355078

Дата перевірки:
13.06.2024 08:09:22 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
13.06.2024 08:21:22 EEST

ID користувача:
100011299

Назва документа: Стеценко ПЕревірка

Кількість сторінок: 58 Кількість слів: 12411 Кількість символів: 99904 Розмір файлу: 658.00 KB ID файлу: 1016159207

26.2% Схожість

Найбільша схожість: 4.02% з Інтернет-джерелом (http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2023/27.pdf)

25.8% Джерела з Інтернету 835 Сторінка 60

4.25% Джерела з Бібліотеки 54 Сторінка 73

5.21% Цитат

Цитати 18 Сторінка 74

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

0% Вилучення з Інтернету 10 Сторінка 75

0% Вилученого тексту з Бібліотеки 1 Сторінка 75

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 55

**«ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В
ОРГАНІЗАЦІЯХ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ»**

Дипломна робота

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ.....	6
1.1. Поняття та сутність соціальних послуг в Україні.....	6
1.2. Україна як соціальна держава: структура та організація соціальної сфери в Україні.....	7
РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОВІДНІ НАПРЯМКИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В ОРГАНІЗАЦІЯХ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ.....	20
2.1. Система надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні.....	20
2.2. Сучасні підходи та трансформаційні зміни надання соціальних послуг в умовах євроінтеграції та війни.....	33
РОЗДІЛ III. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В ОРГАНІЗАЦІЯХ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ.....	33
3.1. Проблемні аспекти надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні.....	41
3.2. Шляхи та підходи вдосконалення надання соціальних послуг.....	46

2

ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ.....	68

ВСТУП

Актуальність теми. Згідно Конституції України, наша країна визначається як соціальна держава, яка прагне створювати умови для повноцінного життя та вільного розвитку кожної людини. Основним завданням соціальної держави є забезпечення гідного та достойного життя для всіх громадян. Забезпечення належного рівня соціальних послуг є важливою складовою соціальної політики будь-якої держави. В Україні, де соціально-економічні виклики значною мірою впливають на якість життя населення, організації соціальної сфери відіграють ключову роль у підтримці вразливих категорій громадян. Соціальні послуги охоплюють широкий спектр діяльності, спрямованої на забезпечення соціального захисту, підтримку, реабілітацію та інтеграцію різних груп населення. Особливості надання цих послуг в Україні визначаються як нормативно-правовою базою, так і практичними аспектами організації роботи соціальних установ. Важливо зазначити, що соціальні послуги в Україні надаються різними типами організацій, включаючи державні, комунальні та недержавні (громадські) установи. Кожна з цих організацій має свої особливості в структурі, фінансуванні та методах роботи. Державні та комунальні установи, як правило, працюють за рахунок бюджетних коштів і підпорядковуються відповідним міністерствам та відомствам. Водночас недержавні організації часто залучають міжнародні гранти та благодійні внески, що дозволяє їм бути більш гнучкими та оперативними у реагуванні на потреби населення.

Особливу увагу слід приділити нормативно-правовому регулюванню надання соціальних послуг в Україні. Законодавча база у цій сфері постійно вдосконалюється, адаптуючись до сучасних викликів та європейських стандартів. Важливим аспектом є також міжвідомча співпраця та партнерство з міжнародними організаціями, що сприяє впровадженню передового досвіду та інновацій у сфері соціального

захисту. Відтак, аналіз особливостей надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні дозволяє виявити як сильні сторони, так і проблемні аспекти, що потребують вдосконалення. Це, у свою чергу, сприятиме підвищенню ефективності та якості соціальної підтримки, що є надзвичайно важливим для забезпечення добробуту українського суспільства.

Стан наукової розробки проблеми. Проблеми особливостей надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні регулярно були предметом дослідження вітчизняних вчених різних галузей соціальної роботи та права. Теоретичні аспекти права людини на соціальний захист та соціальну підтримку досліджували В. Бабкін, Н. Болотіна, Н. Борецька. Особливості соціальної роботи з поліцейськими та їх родинами вивчали Х. Босак, К. Бугайчук, Л. Денісова, О. Кісіль та інші. Окремим аспектам соціальної роботи та надання різноманітних соціальних послуг присвячені роботи Н. Вапнярчука, А. Іваніци, М. Іншина, Л. Князькової, І. Дрок, О. Лавріненка, Б. Логвиненка, К. Мельника, О. Музичука, В. Поливанюка та багатьох інших. З урахуванням новел законодавства та надзвичайних обставин, які з'явилися під час дії воєнного стану, вважаємо за потрібне додатково дослідити особливості надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні, адже подібних досліджень не проводилося в Україні. Що в свою чергу додатково актуалізує проблематику нашого дослідження.

Об'єктом дослідження є система відносин в соціальній сфері України.

Предмет дослідження – особливості надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні.

Метою дослідження є – здійснення комплексного аналізу особливостей надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні.

Виходячи з актуальності теми, предмета і мети дослідження **визначено завдання роботи:**

- дослідити поняття та сутність соціальних послуг в Україні;
- визначити структуру та організацію соціальної сфери в Україні;
- проаналізувати особливості та провідні напрямки надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні;
- виділити шляхи удосконалення надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні.

Методи дослідження теми. Теоретичну й методологічну основу дослідження становили фундаментальні положення класичних і сучасних теорій науки соціального забезпечення та соціальної роботи, наукові дослідження вітчизняних і зарубіжних учених щодо ключових підходів до характеристики та системи соціальної роботи у вітчизняній та зарубіжній практиці. В процесі дослідження та опрацювання даних використовувались загальні й спеціальні методи наукового пошуку, зокрема для з'ясування загальних тенденцій розвитку та особливостей функціонування організацій соціальної сфери в Україні; для визначення механізмів реалізації надання соціальних послуг – нормативно-правовий метод; для формулювання висновків та пропозицій – логічний та метод узагальнення.

Структура роботи обумовлена метою дослідження і логікою наукового пошуку. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (75 позицій). **Обсяг основного тексту становить** – 65 сторінок, загальний **обсяг дослідження становить** 75 сторінок.

РОЗДІЛ І. ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

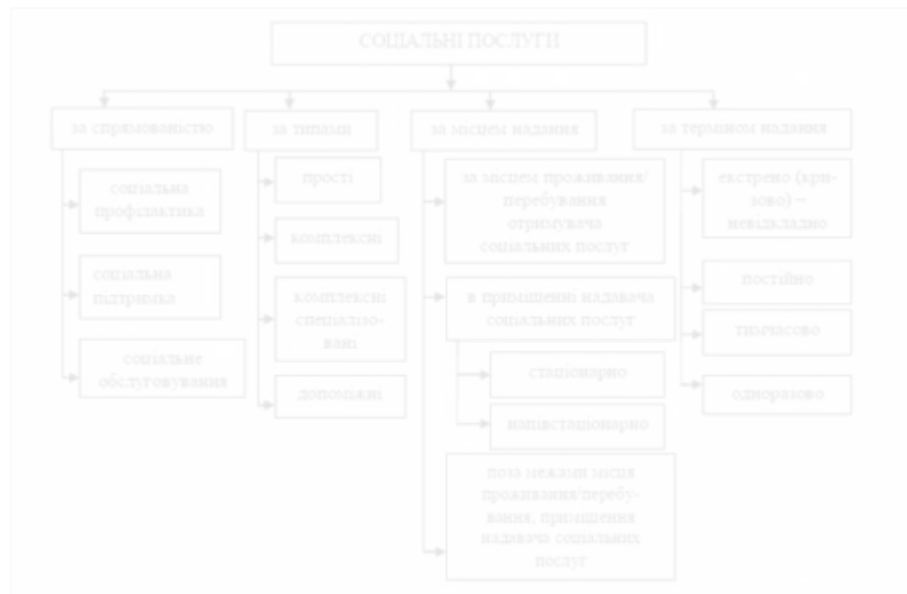
1.1. Поняття та сутність соціальних послуг в Україні

Нормативне визначення соціальної послуги наведено в Законі України «Про соціальні послуги» від 17 січня 2190 року № 2671-VIII, згідно з яким це дії, спрямовані на запобігання виникненню складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їх негативного впливу. наслідки для окремих осіб або сімей, які вони мають [38]. Складні життєві обставини, відповідно до тлумаченого закону, - це обставини, що негативно впливають на життя, здоров'я та розвиток особистості, функціонування сім'ї, які особа чи сім'я не можуть подолати самостійно [12].

Закон України «Про соціальні послуги» запровадив багато новацій: нові терміни та визначення, класифікацію соціальних послуг; новий підхід до оцінки потреб особи в соціальних послугах; реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг, дані якого є конфіденційними та підлягають захисту відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI [38].

Соціальні послуги підбираються індивідуально залежно від потреб особи чи сім'ї та надаються з метою подолання або мінімізації наслідків складної життєвої ситуації. Для складання процесу планування, організації надання та контролю за якістю соціальних послуг законодавчо встановлюється їх класифікація (див. рис. 1).

Рисунок 1. Класифікація соціальних послуг (за джерелом [38])

Залежно від спрямованості, виду, місця та терміну надання соціальні послуги мають:

- 1) запобігання виникненню вразливості особи чи сім'ї;
- 2) сприяти подоланню або мінімізації наслідків складних життєвих обставин для особи чи сім'ї;
- 3) надавати особі чи сім'ї постійну або систематичну всебічну допомогу;
- 4) забезпечувати належні умови проживання (перебування) особи чи сім'ї;
- 5) інформувати населення про соціальні послуги у доступній для сприйняття формі;
- б) дотримуватись тимчасових нормативів.

Надавач соціальної послуги за зверненням особи визначає перелік, зміст та обсяг соціальних послуг з урахуванням об'єктивних факторів (стан

здоров'я, вік, інвалідність, безробіття, наслідки насильства тощо), які призвели до виникнення складних життєвих обставин [10, с. 48].

Оскільки основною метою надання соціальних послуг є покращення якості життя людини, протидія демографічним змінам, посилення рівня соціального захисту, сприяння зменшенню бідності та подоланню дискримінації в усіх її проявах, на нашу думку, доцільно унормувати перелік соціальних послуг відповідно до категорій їх отримувачів, а саме:

1) соціальні послуги, що забезпечують рівні можливості для незахищених верств населення, а саме осіб з інвалідністю та людей похилого віку.

Інвалідність і похилий вік – це особливості, які не можна подолати, а лише мінімізувати їх вплив на життя людини [9, с. 462]. Тому доцільно віднести до цієї групи соціальні послуги догляду вдома, супроводжуваного проживання, послуги підвищення самостійності, працевлаштування, освіти, зв'язку, послуги догляду за непрацездатними членами сім'ї тощо;

2) соціальні послуги, що забезпечують найкраще забезпечення інтересів дитини - соціальні послуги для сімей з дітьми за місцем проживання, розвиток сімейних форм виховання замість інституційних, мережа центрів опіки та піклування для підтримки сімей, які виховують дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, усиновлювачів тощо;

3) соціальні послуги, спрямовані на підтримку осіб, які мають особливий правовий статус, набутий відповідно до історичних подій (жертви тоталітарно-комуністичного режиму, постраждалі внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС та учасники її ліквідації, постраждалі внаслідок бойових дій та учасники воєн, революцій, внутрішньо переміщені особи тощо), – медична, реабілітаційна, психосоціальна підтримка, працевлаштування, житло тощо;

4) соціальні послуги для підтримки добробуту сімей, виведення їх із бідності – стимулювання зайнятості та підприємництва, універсальна соціальна допомога, заснована на доході, а не статусі;

5) соціальні послуги, спрямовані на вирішення інших існуючих проблем соціального захисту (насильство в усіх його формах, торгівля людьми, алкоголізм, наркоманія, ігрові розлади, ВІЛ-інфекція, бездомність, злочинність (особливо дитяча) тощо) [27, с. 119].

На нашу думку, запропонована класифікація забезпечить надання соціальних послуг потребуючим у визначеному обсязі та сприятиме розвитку мережі надавачів соціальних послуг з урахуванням особливостей та потреб різних отримувачів.

Для комплексної та цілісної характеристики соціальних послуг доцільно визначити функції, які виконуються для забезпечення належного рівня життя громадян. У науці державного управління та адміністрування цій темі приділено мало уваги, тому, використовуючи загальнонауковий метод аналогії, заснований на огляді та вивченні наукових трактувань функцій права на соціальний захист та функцій соціальної роботи можна визначити такі функції соціальних служб:

- превентивна функція – виражається у встановленні та здійсненні профілактичних і запобіжних заходів, метою яких є усунення (витіснення) шкідливих факторів чи відносин, небажаних для особи чи сім'ї, їх обмеження та створення умов для підтримки нормального рівня життя. життя і здоров'я ЛЮДИНИ;

- реабілітаційна функція – забезпечує підтримку соціального статусу особистості при виникненні складної життєвої ситуації. Основна мета цієї функції – повне або часткове відновлення повноцінної життєдіяльності людини, що дозволить їй інтегруватися в суспільство, соціалізуватися, тобто спілкуватися, вчитися, працювати, самостійно обслуговувати себе;

- комунікативна функція – забезпечує налагодження взаємодії між отримувачами та надавачами соціальних послуг;

- правозахисна функція – спрямована на захист прав та інтересів особи на основі державних та міжнародно-правових документів [28, с. 345].

Окремі функції соціальних служб мають запобігати, пом'якшувати чи захищати від наслідків негативних соціальних явищ особи та дозволяти: вивчати причини, які перешкоджають досягненню бажаного рівня соціальної безпеки чи стабільності особистості та сім'ї; визначити чинники, які сприяють успішному виходу цих осіб або сімей із кризових ситуацій.

Отже, соціальна послуга – це елемент системи соціального захисту, який має сприяти позитивним соціальним змінам у суспільстві та бути спрямованим на вирішення проблем людини, відновлення її здатності функціонувати в суспільстві та виконувати відповідну роль.

Соціальні послуги, крім основних, включають також загальні послуги, а саме надання пільг, субсидій, усіх видів одноразових та постійних соціальних виплат, забезпечення ортопедичними засобами та засобами реабілітації осіб за медичними показаннями, забезпечення путівками на санаторно-курортне лікування або виплату компенсації за повне самостійне санаторно-курортне лікування, капітальний ремонт власних житлових будинків, надання інших послуг малозахищеним верствам населення, що належить до компетенції органів соціального захисту населення або територіальних центрів соціального обслуговування.

1.2. Україна як соціальна держава: структура та організація соціальної сфери в Україні

Концепція соціальної держави створювалася поступово, і наша історична епоха сприяла її розвитку, збагачуючи та поповнюючи її новим змістом. Необхідність функцій соціального забезпечення держави обгрунтовувалась по-різному представниками різних епох, країн та

ідеологій. Саме цей феномен соціальної держави є об'єктом вивчення філософських, правових, історичних, економічних, політичних та соціологічних наук [15, с. 33].

Теорія соціального життя починає формуватися в Стародавній Греції і розвинена у працях провідних філософів Платона, Аристотеля, Сенеки та інших мислителів. Зокрема, Платон писав, що в ідеальній державі батьківство та навчання в школі повинні здійснюватися під контролем держави та в її інтересах. У своїй праці «Держава» він зазначив, що в державі є місто, в одному з яких живуть багаті, а в іншому бідні. Якщо одні громадяни передають свої гроші та владу іншим, або якщо вони переходять з однієї групи в іншу, то ми можемо розраховувати на появу союзників і менше ворогів [46, с. 218-219].

Аристотель, вважав, що потрібно уникати різкого розриву між багатими і бідними. Враховуючи це, він не сприймав позитивно жодної благодійної діяльності держави. Однак, будучи гострим противником розподілу на користь бідних, він радив допомагати, щоб кожен міг заощадити на невеликій кількості землі для ведення господарства. За його словами, якщо розподіли не призводять до посилення майнового становища бідних і до пом'якшення соціальних суперечностей, то вони уподібнюються до бочки з дірками, відповідно мислитель був схильний заперечувати їх доцільність.

Римський письменник Пліній Старший, за словами М. Скржинської, зазначав, що «потрібно шукати і підтримувати нужденних, оточуючи їх товариським союзом». Цицерон у своїй праці «Про державу; Про закони; Про природу богів (1977) зазначав, що сенс служіння державі полягає в збагаченні бідних і викупу полонених співвітчизників. Проте його ідеї милосердя і допомоги бідним не мали однозначної підтримки серед сучасників і послідовників. Зокрема, Горацій вважав бідність «брудною» і висміював її [47, с. 203].

З перекладу «Коментарів до політики Арістотеля» (Commentarii ad Aristotelis «Politicam») Фоми Аквінського дізнаємося, що в середні віки головним завданням держави він вважав загальне благо, забезпечення умов для гідного життя людей. Люди. В епоху Відродження мислителі знову повернулися до проблеми загального блага. У цей період поширюється думка, що тільки держава з республіканським устроєм, держава, в якій рівність і справедливість є визнаними принципами, може забезпечити загальне благо [51, с. 34].

До принципу справедливості часто зверталися теорії Нового часу, зокрема Т. Гоббса та Дж. Локка. Поняття справедливості тотожне сутності людини, а ідеальні побудови англійських філософів зосереджують нашу увагу на моральних категоріях [54, с. 54]. Скажімо, Гоббс вважав, що його держава (Левіафан) має втілювати принципи безпеки та справедливості.

Ідеологічна спадщина соціальної держави як цілісна теорія остаточно втілилася в працях німецьких учених XIX ст.: Л. фон Штейна, Ф. Наумана, А. Вагнера і позиціонувалася як декларація нової ролі держави, беручи на себе відповідальність за виконання раніше невідомих, але ведучих у майбутньому соціальних функцій.

Науковий пріоритет у розробці першої теоретичної концепції соціальної держави, що містить фундаментальні ідеї, належить Лоренцу фон Штайну. Виклад доктрини соціальної держави представлений у двох працях Л. фон Штайна: «Історія соціального руху Франції з 1789 р.» [56, с. 15] та «Вчення про управління та право управління у порівнянні літератури та законодавства Франції, Англії та Німеччини» [57, с. 201].

В ідеологічному аспекті концепція Л. фон Штейна була продуктом консервативної думки, а сам автор є яскравим представником консерватизму в науці та політиці. У своїх працях Л. фон Штейн ставив за мету пошук шляхів усунення протиріч, що виникають у капіталістичному суспільстві, за допомогою засобів самої держави. Причому головним було вирішення так

званого соціального питання, загострення якого було найбільш небезпечним для стабільності суспільства. Л. фон Штейн визначає «соціальне питання» як «трудова питання» [24, с. 81]. Отже, німецький консерватизм в особі Л. фон Штейна, усвідомлюючи небезпечні наслідки капіталістичного розвитку, став претендувати на роль захисника робітників від капіталу. На думку Л. фон Штайна, тільки держава здатна захистити робітників від капіталу, оскільки вона стоїть над і капіталом, і над працею і сама «жорстоко страждає від залежного стану нижчого, суто робітничого класу» [23, с. 375], адже чим численніший цей клас, тим бідніша держава.

Даючи визначення поняттю «соціальна держава», Л. фон Штейн зазначав: «Держава завдяки своїй владі зобов'язана підтримувати абсолютну рівність у правах усіх суспільних класів і окремої особистості, яка самовизначилася. Вона зобов'язана сприяти економічному та соціальному прогресу всіх своїх громадян, тому що, зрештою, розвиток одного є умовою розвитку іншого, і саме в цьому сенсі ми говоримо про соціальну державу». Таке визначення соціальної держави вважається класичним.

Найрадикальнішу теоретичну базу інтервенціоністської соціальної держави (поєднання політичної демократії з соціал-демократією) висунув німецький учений А. Вагнер. Згідно з його вченням, відбувається перетворення буржуазної держави в «державу культури і загального добробуту, націоналізація залізниць, гірничих підприємств, банків і страхових організацій, інтеграція робітничого класу в державу і суспільство при запереченні політичної і соціальні революції» [5, с. 86].

Багато цікавих ідей належить економісту-романтику Жану С. Сімонді. У роботах окремих економістів-класиків містилася ідея суспільних втрат, але чітко її висловив лише соціаліст Ж. С. Сімонді у своїй праці «Нові принципи політичної економії» (1936). Він писав, що справжнім об'єктом економічної теорії є не багатство, а людина. Роботодавці повинні гарантувати своїм

працівникам соціальне забезпечення на випадок перерви в роботі, хвороби чи старості.

Важливо також відзначити значний вплив кейнсіанства на формування соціальної держави, оскільки у своїх працях, зокрема в «Загальній теорії зайнятості, процента і грошей» (1978 р.), Д. Кейнс виходить з того, що система економічних ринкових відносин недосконала і не саморегулюється. Дослідник розробив поняття «платоспроможний попит». За його словами, держава не повинна допустити зниження зарплат. Д. Кейнс визнавав, що запровадження централізованого контролю з метою забезпечення повної зайнятості призведе до значного розширення функцій держави [13, с. 187].

У 50-х роках ХХ ст. концепція соціальної ринкової економіки була прийнята на державному рівні, стала концепцією нової економічної системи. Л. Ерхард у своїй книзі «Добробут для всіх» (1990) розповів про досвід реалізації цієї концепції. Німецькі неоліберали створили теорію трансформації тоталітарного устрою з централізованим економічним управлінням у ринкову економіку, орієнтовану на вирішення соціальних проблем. Програма соціальної ринкової економіки - це не програма для одужання після війни. Вона була розрахована на майбутнє, на побудову суспільства з певними характеристиками, суспільства, в якому людині гарантувались політичну та економічну свободу. Держава, згідно з цією програмою, взяла на себе певні соціальні зобов'язання – у галузі науки, культури, освіти та забезпечення певного рівня життя.

Викладені політичні та правові ідеї з середини I тис. до н. е. до середини ХХ ст. стали передумовою формування у другій половині ХХ століття сучасної концепції соціальної держави. У науковій літературі зазначається, що концепція «соціальної держави» активно розроблялася західноєвропейськими та німецькими дослідниками. Тому увагу тих, хто вивчає проблеми формування соціальної держави, в основному привертають дослідження німецьких вчених. Визначення поняття

соціальної держави детально розробив Л. Сергієнко [20, с. 203]. Безсумнівний науковий інтерес представляє думка, яка визначає соціальну державу як «державно-правову систему, створену на основі правових інструментів свободи та власності, доповнених трудовим та економічним законодавством, метою яких є участь профспілок в управлінні економіка та самовизначення своєї професійної долі».

Нині у філософській та юридичній літературі відбувається жваве обговорення питань, які держави зараз будують на своєму політичному та соціально-економічному змісті. Якщо в постіндустріальний період такі держави (зокрема на Заході) вже не можна назвати капіталістичними, і вони, звичайно, не є соціалістичними. Ми пропонуємо назвати їх «соціальними», або «державами соціальної спрямованості», або «державами працюючих власників».

Ряд публікацій присвячений з'ясуванню сутності соціальної держави – серед них твори В. Четверніна, А. Мартишина, А. Панькевича та ряду інших. У науці немає однозначного бачення питання про сутність соціальної держави та її значення для побудови демократичного громадянського суспільства. Існує поляризація думок щодо того, чи слід в умовах ринкових відносин державі згладжувати соціальні нерівності, які неминуче виникають в елементах ринку, намагатися встановити справедливість шляхом створення соціальних програм, раціонального оподаткування та організації механізмів розподілу.

Стабільність та поступовий розвиток будь-якого суспільства, а також створення гідних умов життя нерозривно пов'язані із соціальним захистом громадян. Соціальна держава сьогодні актуальна не лише для України, а й для глобального поступового розвитку загалом. Як показує практика більшості демократичних країн, влада має реальні можливості забезпечити гідний рівень життя своїх громадян шляхом ефективної соціальної політики. Саме в міжнародних відносинах як складна істотна

характеристика держави концепція «соціальної держави» все більше утверджується.

На сучасному етапі у вітчизняній науці все більшого значення набувають дослідження теорії та практики формування соціальної держави. Це пов'язано не лише з конституційним визнанням України як соціальної держави, але з тим, що на сучасному етапі суспільно-політичних перетворень соціальна держава виступає як модель соціального втілення, яка здатна об'єднати і покращити суспільство.

Відповідно до ст. 1 Конституції Україна вважається соціальною державою, але, як справедливо зазначає В. Бабкін, **бракує розроблення концепції соціальної держави, усвідомлення значення гуманізації суспільства, забезпечення людського виміру політики і права [1, с. 3].** З цим важко не погодитись, оскільки розробка концепції соціальної держави не завершена, нормативно-правова база не є досконалою, а практична реалізація концепції соціальної держави викликає ряд **питань, відповідь на які не можна вважати втішними.**

Незважаючи на існуючі суттєві проблеми в цьому питанні, все-таки зазначимо, що закріплення принципу соціальної держави на рівні основ конституційної системи є надзвичайно важливим, оскільки всі державні та недержавні установи, посадові особи повинні бути зосереджені у своїй діяльності щодо реалізації цього принципу. Цей основний конституційний принцип закладає основу для регулювання суспільних відносин, а сама соціальна держава підтверджується не лише конституційною консолідацією, а й шляхом створення широкого соціального законодавства та його безумовної реалізації.

Як справедливо зазначає Н. Шаптала, закріплений у існуючих конституціях соціальних прав людини супроводжується низкою нормативних вимог, вони покладають на державу обов'язок здійснювати певну позитивну діяльність, спрямовану на реалізацію певного соціально-

економічного закону [33]. У свою чергу, М. Козюбра вказує, що держава, як і її органи, не може ігнорувати соціальні права не лише тому, що вона принижує авторитет держави, що називається соціальним, а й тому, що бездіяльність державних органів у забезпеченні соціальних прав є неконституційною [7, с. 60]. Ми повністю підтримуємо ці твердження, оскільки дотримання та імплементація соціальних стандартів, закріплених у нормативно-правових актах, є своєрідним конституційним обов'язком держави.

Л. Сергієва звертає увагу на значення конституційного проголошення України як соціальної держави для розвитку суспільних відносин у державі, вважаючи, що конституційне визначення України соціальною державою дає певний і потужний стимул для розвитку соціальної сутності держави, для створення належних умов для стабільного функціонування суспільства [20, с. 204].

Ми хочемо звернути особливу увагу на те, що конституційний принцип визначення України як соціальної держави передбачає створення певної моделі відносин між державою та громадянином. Це виявляється в тому, що держава зобов'язується гарантувати та забезпечувати права людини першого та другого поколінь і, особливо, соціально-економічні права. Така держава просто зобов'язана відповідно до них регулювати економічні процеси, встановлювати та впроваджувати ефективні та справедливі форми перерозподілу суспільного доходу з метою забезпечення добробуту всіх громадян. Через об'єктивні економічні причини, відсутність відповідної законодавчої бази, яка б забезпечувала дію конституційних норм регулювання суспільних відносин, ця модель в Україні реалізується досить складно та болісно.

Розділ II Конституції України надає широкий перелік соціальних прав громадян, перелік яких не є вичерпним. Сюди входить право на житло, соціальне забезпечення, охорону здоров'я, медичне

обслуговування та медичне страхування, освіта, адекватний рівень життя тощо. Ці та інші права та свободи є невідчужуваними та недоторканими. Однак практична реалізація цих конституційних прав чітко вказує на те, що сьогодні, і, можливо, найближчим часом держава, скільки б вона не хотіла, не може повністю реалізувати соціальні права, гарантовані Конституцією України [12].

Це можна пояснити багатьма факторами. Зокрема, нагадуємо, що реалізація прав людини і громадянина у сфері соціального забезпечення, закріплених Конституцією України, здійснюється на основі понад 200 нормативно-правових актів. Це не лише закони, прийняті відповідно до Конституції України, а й укази Президента України та інші нормативно-правові акти з питань соціального захисту населення України.

Окрім існуючого в нашій державі відповідного соціального законодавства, нормативно-правову базу доповнюють міжнародно-правові договори, укладені або до яких приєдналася Україна. До таких договорів відноситься Конвенція Міжнародної організації праці, зокрема в статтях 48, 102 і 157, але вони не ратифіковані нашою державою, тому не мають обов'язкової сили. Європейську соціальну хартію (переглянуту) частково ратифіковано [12]. Україна приєдналася до 27 статей (у тому числі 6 із 9 обов'язкових) і 74 пунктів із 98.

У той же час держава не взяла на себе зобов'язання реалізувати право працівників на винагороду, що забезпечує їм та їхнім родинам гідний рівень життя, тим самим визнаючи їх неможливість та свою неспроможність забезпечити справедливую заробітну плату. Інші положення Хартії не ратифіковано, зокрема, стосовно прав працівників на захист їх прав у разі банкрутства роботодавця (ст. 25) щодо встановлення доступних цін на житло для людей (пункт 3 статті 31) [12]. Відмова України навіть офіційно визнати частину європейських прав у соціальній сфері, на наш погляд, може стати вагомою перешкодою для подальшої

інтеграції України до Європейського Союзу. Повне приєднання України до цієї Хартії є надзвичайно важливим завданням на сьогодні.

Таким чином, можна констатувати, що Україна прийняла значну кількість соціальних законів, що, на наш погляд, не завжди є передумовою повного захисту соціальних прав та гарантій громадян у державі. Навпаки, це може ускладнити процедуру їх здійснення.

Таким чином, прийняття значної кількості нормативно-правових актів у сфері соціальних відносин зумовлене такими чинниками:

- необхідність розробки власної державної політики у сфері соціальних відносин, яка була б орієнтована на сучасний стан розвитку державної економіки;

- відсутність цілісної науково обґрунтованої концепції соціальної політики держави, що призвело до збільшення кількості нормативно-правових актів, предмет правового регулювання яких іноді мав ті самі проблеми;

- низька якість підготовки соціальних законопроектів, що зумовило необхідність внесення численних змін до відповідних законів;

- політична нестабільність у державі, яка, як правило, призводить не лише до дострокових виборів, а й до прийняття популістських, так званих виборчих законів соціальної спрямованості, що створює прецедент економічно необґрунтованого розширення юридичних гарантій соціального забезпечення.

РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОВІДНІ НАПРЯМКИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В ОРГАНІЗАЦІЯХ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

2.1. Система надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні

У сучасних умовах динамічного розвитку соціально-економічної системи України соціальна сфера посідає важливе місце. Соціальна сфера пов'язана з процесами забезпечення життєдіяльності людини і суспільства, виробляє економічні блага для задоволення потреб людини, відповідно відображає як рівень і якість життя в суспільстві, так і рівень розвитку національної економіки.

Соціальна сфера, як важлива сфера національної економіки України на даному етапі, є складною та динамічною системою, в якій відбуваються кількісні та якісні зміни; ця система постійно змінює напрямки розвитку та трансформації, але сьогодні характеризується низькою ефективністю функціонування.

Водночас поняття «соціальна сфера» в Україні недостатньо відображено в чинних нормативних актах. Крім того, серед науковців як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій літературі відсутній єдиний підхід до розуміння сутності цього поняття [58, с. 46].

На нашу думку, можна виділити три підходи до тлумачення поняття «соціальна сфера»:

- 1) процесуальний підхід (соціальні процеси та форми соціальної активності спрямовані на підвищення рівня життя суспільства);
- 2) змістовний підхід (спрямований на змістовний зміст поняття «соціальна сфера»);
- 3) інституційний підхід (розглядає інституційні одиниці, що забезпечують підвищення життєвого рівня суспільства) [59, с. 207].

З точки зору процесуального підходу до соціальної сфери Е.К. Зінь трактує його як діяльність із здійснення просторових процесів у суспільстві, впровадження раціональних форм організації життя людей щодо умов праці, побуту, відпочинку, розвитку особистості, відновлення життя, відтворення населення. Ця сфера, як зазначає вчений, безпосередньо пов'язана з політикою, економікою, соціологією, демографічними дослідженнями тощо [64, с. 170].

М. К. Соціальну сферу села Орлатій розглядає як складову аграрної економіки, яка «відбиває певний спектр специфічних відносин, що складають єдину систему і знаходить своє відображення в процесах, що забезпечують життя людини в суспільстві» [67, с. 7].

Як «сферу суспільних відносин, що охоплює інтереси класів і соціальних груп, націй і народностей, справи суспільства і особи, умови праці і побуту, здоров'я і відпочинку» соціальна сфера трактується Л. Я. Баранова, А. І. Левін [68, с. 409].

А. М. Бабич, Є. В. Єгоров вважають, що соціальну сферу необхідно розглядати як «систему економічних відносин, що складаються у сфері освіти, культури і мистецтва, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, соціального забезпечення, житлово-комунального господарства та інших його галузей у умови обмежених ресурсів. Економічні відносини в цій сфері розвиваються в процесі відтворення суспільних благ, набуваючи як матеріальної форми, так і форми послуг, або корисного ефекту праці, спожитої в процесі її виробництва» [3, с. 53].

Розглядаючи соціальну сферу як складну та динамічну підсистему суспільства, Я. А. Маргулян та А. Ю. Булатецька підкреслює, що це та сфера, де «розгортається діяльність людей по відтворенню життя суспільства; ця діяльність пов'язана з функціонуванням різноманітних суспільних відносин, умов і факторів, що забезпечують життєдіяльність соціальних груп та індивідів, їх відтворення, розвиток і вдосконалення» [14, с. 530].

Більше визначень у науковій економічній літературі стосуються саме змістовного підходу, а автори стверджують, що соціальна сфера – це сукупність галузей, які визначають рівень життя, сферу життєдіяльності, соціальний простір для відтворення людини тощо.

Так, Центр перспективних соціальних досліджень сформулював таке визначення соціальної сфери: «це сукупність усіх сфер життєдіяльності суспільства, взаємопов'язаних державними та недержавними установами, організаціями та підприємствами, які забезпечують загальний рівень життя населення громадян і сприяють зростанню їхнього добробуту в державі, створюючи при цьому оптимальні умови для реалізації та самореалізації здібностей та інтересів цих же громадян» [22].

У цьому контексті Великий тлумачний словник сучасної української мови дає таке визначення соціальної сфери: «сукупність галузей, підприємств, організацій, які безпосередньо пов'язані між собою і визначають спосіб і рівень життя людей, їх добробут, споживання. (освіта, культура, охорона здоров'я) тощо» [4, с. 360]. Таке ж визначення соціальної сфери дається в Економічній енциклопедії [8].

С. В. Горшеніна вважає, що соціальна сфера характеризується широким спектром галузей, які визначають не лише рівень життя людей, а й спосіб їх життя [6, с. 53]. В. А. Лазарев вважає, що соціальна сфера виробляє різноманітні послуги для населення, а до її галузей належать ті, що мають безпосередній вплив на людину, умови її проживання, навколишнє середовище (охорона здоров'я, освіта, культура тощо) [12, с. 58].

Частина галузей соціальної сфери створює послуги, які задовольняють матеріальні потреби людей (житлово-комунальне господарство, побутове обслуговування, громадське харчування, торгівля). Інші галузі виробляють послуги, що спрямовані на задоволення духовних потреб людей (наука, освіта, охорона здоров'я, спорт, мистецтво, культура, рекреаційний комплекс).

Загалом всі галузі соціальної сфери в економічній літературі поділяють на дві групи:

1) ринкові, або автономні – торгівля, громадське харчування, побутове обслуговування, житлово-комунальне господарство, туризм, прибуткові рекреаційні заклади;

2) неринкові, або бюджетні, – заклади охорони здоров'я, освіти, науки, культури і спорту, рекреаційні заклади, що потребують державного або регіонального (місцевого) фінансового втручання [13, с. 153].

За визначенням Р. П. Підлипної, соціальна сфера – це «галузь економіки, в якій здійснюється виробництво, розподіл і споживання матеріальних благ, а також забезпечується розширене відтворення людського капіталу за участю держави як гаранта економічного забезпечення соціально достатнього рівня життя населення» [19, с. 63]. Таке визначення в контексті змістовного підходу є не зовсім коректним, оскільки в соціальній сфері створюються не матеріальні блага, а послуги. На нашу думку, доцільніше використовувати поняття «економічні вигоди» замість поняття «матеріальні вигоди». Некоректним є також твердження, що «соціальна сфера є сферою виробництва і відтворення людини» [19, с. 64].

І. М. Царук також використовує поняття «матеріальні блага» замість поняття «економічні блага» чи послуги у визначенні соціального забезпечення, але заслуговує на увагу авторський підхід з позиції широкого та вузького трактування поняття «соціальна сфера». І. М. Царук зазначає: «У широкому розумінні соціальна сфера – це галузь економіки, де здійснюється виробництво, розподіл і споживання матеріальних благ і створюються сприятливі умови для матеріального, фізичного і духовного розвитку суспільства. У вузькому розумінні соціальна сфера розглядається як сукупність сфер життєдіяльності суспільства, які забезпечують задоволення його різноманітних потреб, оптимальні умови праці, побуту, здоров'я та відпочинку, всебічний розвиток людини, впливають на рівень соціального

самопочуття. сприяти вирівнюванню рівня життя населення різних регіонів країни» [21].

У науковій монографії «Соціальна сфера: реальність і контури майбутнього (Питання теорії та практики)» В. І. Куценко трактує соціальну сферу як «сукупність галузей, безпосередньо пов'язаних і найбільшою мірою визначальних рівень життя населення та наявність у нього основних благ, необхідних для формування та розвитку особистості» [11, с. 56].

О. А. Грیشнова розглядає соціальну сферу як сферу розвитку інвестицій у людський капітал, повністю незалежну від специфіки технологій задоволення потреб людини в благах, важливих для формування та розвитку її капіталу [7, с. 32].

Трактуючи сутність соціальної сфери, В. А. Скуратівський, О. М. Палій, Є. М. Лібанов вважають, що соціальна сфера – це сфера життєдіяльності людського суспільства, де реалізуються інтереси класів, соціальних груп, етнопонаціональних спільнот, що охоплює широкий спектр соціального простору – від умов праці, побуту, здоров'я до соціального класові, етнопонаціональні, сімейно-шлюбні відносини. [20, с. 344].

Тому в Україні пріоритетним завданням державної політики, спрямованої на соціально-економічний розвиток суспільства, є переорієнтація на забезпечення високого рівня безпеки у соціальній сфері, що потребує науково обґрунтованої стратегії розвитку із залученням значних фінансових ресурсів, взявши до уваги враховувати досвід західних країн.

Задоволення соціальних послуг потреб людей, які опинилися у складних життєвих обставинах, є одним із ключових завдань системи надання соціальних послуг. Ефективність цієї системи безпосередньо впливає на соціальну та політичну стабільність держави. Враховуючи ці факти, виникає потреба вивчити всі складові цього процесу та провести більш ретельний аналіз категорії «система надання соціальних послуг».

В енциклопедичній літературі [2] «система» трактується як сукупність елементів, що характеризуються структурою, зв'язками та функціями, що забезпечують її цілеспрямований розвиток як цілого. Система: протилежність хаосу, безладу, неорганізованості; характеризується такими ознаками, як сукупність, множинність, цілісність, упорядкованість, організованість, ієрархічність; є об'єднаною сукупністю елементів (підсистем), природно пов'язаних між собою та з об'єктами навколишнього середовища; має різні масштаби (мікро-, макро-, мета-, мегасистема), ступінь складності (проста, складна), природу (соціальна, технічна, фізична, біологічна, хімічна), форму відкритості (відкрита, закрита), походження (штучна, природний), організованість та адаптивність.

Як правило, функціонування будь-якої системи орієнтоване на досягнення певних цілей, завдань і результатів.

Враховуючи вищесказане, можна визначити поняття «система надання соціальних послуг»; це складна, відкрита соціально-економічна система, що складається з сукупності державних органів та неурядових організацій, діяльність яких спрямована на надання соціальних послуг особам, окремі соціальні групи, що складаються зі складних життєвих обставин, не можуть самостійно їх подолати та потребують сторонньої допомоги [11].

Система надання соціальних послуг складається з таких секторів:

- державний, до складу якого входять суб'єкти надання соціальних послуг, що перебувають у державній власності та підпорядковані ЦВК;

- комунальні, у тому числі заклади та заклади комунальної власності, що надають соціальні послуги та підпорядковані відповідним органам місцевого самоврядування, наділені повноваженнями створювати такі заклади, установи та управляти ними.

- недержавні, до яких належать громадські, благодійні, релігійні організації та фізичні особи, діяльність яких пов'язана з наданням соціальних послуг;

- управління недержавним сектором здійснюється в порядку, встановленому законодавством та відповідними статутами [40, с. 419].

Незважаючи на те, що ст. 7 Закону України «Про соціальні послуги» [38] передбачено, що суб'єкти надання соціальних послуг на договірних засадах можуть залучати до виконання цієї роботи інші підприємства, установи, організації, фізичних осіб, зокрема волонтерів, однак на сьогоднішній день Законодавство не передбачає реальної можливості надання соціальних послуг фізичними особами – що суттєво звужує суб'єктів підприємницької діяльності на ринку надання соціальних послуг, коло їх суб'єктів та знижує конкуренцію в цій системі.

До державних і комунальних соціальних закладів і установ належать:

- територіальні центри соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян; центри соціальних служб для молоді;

- центри зайнятості;

- центри професійної, медичної та соціальної реабілітації інвалідів; притулки для неповнолітніх;

- центри соціально-психологічної реабілітації неповнолітніх; пункти нічного перебування бездомних громадян;

- центри обліку бездомних громадян [41, с. 50].

Основними формами надання соціальних послуг є матеріальна допомога та соціальні послуги. Особам, які опинилися у складній життєвій ситуації, надається матеріальна допомога у вигляді грошової та натуральної допомоги: продуктами харчування, засобами санітарії та особистої гігієни, засобами догляду за дітьми, одягом, взуттям та іншими предметами першої необхідності, паливом, а також технічними та допоміжними засобами. реабілітація

Соціальні послуги надаються:

- за місцем проживання особи (вдома);

- у постійних школах-інтернатах та установах;

- у реабілітаційних закладах та закладах;
- в установах і закладах денного перебування;
- в закладах та установах тимчасового або постійного перебування;
- у територіальних центрах надання соціальних послуг;
- в інших закладах соціальної підтримки (догляду).

Соціальні послуги за місцем їх надання можна згрупувати [42, с. 150]:

- стаціонарні – постійно надаються соціальні послуги тимчасово (на строк, визначений договором про надання соціальних послуг) або протягом п'яти днів на тиждень в умовах цілодобового перебування (проживання) отримувачів у надавачів соціальних послуг; отримувачі стаціонарних соціальних послуг забезпечені жилими приміщеннями;

- напівстаціонарні – соціальні послуги, що надаються їх отримувачу в приміщенні суб'єкта соціальної послуги протягом певного часу доби: з умовами ночівлі (проживання) отримувачів у суб'єктів соціальної послуги; з місцем для прийому або денного перебування осіб у певний час доби;

- у суспільстві – соціальні послуги, що надаються за місцем знаходження отримувачів, у тому числі на вулиці;

- за місцем проживання – соціальні послуги, які надаються вдома у отримувачів [32].

Соціальні послуги за способом їх надання можна виділити на:

- базові – соціальні послуги, які не передбачають надання постійної чи систематичної комплексної допомоги (інформування, консультування, посередництво, надання притулку, представництво інтересів тощо);

- комплексні – соціальні послуги, що передбачають надання постійної або систематичної комплексної допомоги (догляд, сімейне виховання, соціальний супровід/патронаж, кризова інтервенція, підтримане проживання, реабілітація, соціальна адаптація, соціальна інтеграція та реінтеграція, соціальна реабілітація тощо);

- технічні – соціальні послуги, які надаються одержувачу, який потребує натуральної допомоги (продукти харчування, засоби санітарії та особистої гігієни, засоби догляду за дітьми, одяг, взуття та інші предмети першої необхідності, паливо, обробіток присадибної ділянки, а також технічні та інші засоби реабілітації), транспортні послуги, жестовий переклад, жестовий переклад тощо;

- екстрені – соціальні послуги, що терміново (протягом 24 годин) надаються отримувачам, які опинилися в ситуації, що загрожує їх життю, здоров'ю тощо [43, с. 155].

Соціальні послуги залежно від терміну надання поділяються на:

- постійні – соціальні послуги, що надаються не рідше одного разу на місяць протягом більше 1 року;

- тимчасові – соціальні послуги надаються не рідше одного разу на місяць до 1 року;

- одноразові – соціальні послуги одноразового характеру [44, с. 49].

Ключовими об'єктами системи соціального обслуговування є отримувачі таких послуг – особи, окремі соціальні групи, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати. Таким особам і соціальним групам можуть надаватися соціальні послуги як платно, так і безкоштовно.

Отримувачами соціальних послуг безоплатно є:

- громадяни, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю та не мають родичів, які повинні надавати їм догляд і допомогу;

- громадяни, які перебувають у складних життєвих обставинах у зв'язку з безробіттям і зареєстровані в державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, бездомні, внаслідок стихійного лиха, катастроф, які є біженцями внаслідок збройних чи міжнаціональних конфліктів, якщо

середньомісячний дохід цих осіб нижчий від встановлений прожитковий мінімум;

- діти та молодь, які перебувають у складній життєвій ситуації через інвалідність, хворобу, сирітство, безпритульність, бідність, конфлікти та жорстоке поводження в сім'ї [45, с. 188].

Для отримання соціальних послуг: державними та комунальними утвореннями особа, яка їх потребує, подає письмову заяву до місцевого органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування; недержавні суб'єкти, той, хто їх потребує, звертається до відповідного суб'єкта, який їх надає.

Державна система соціального захисту в Україні є досить розгалуженою і охоплює: соціальні виплати [8]; соціальні допомоги та компенсаційні виплати [6, 5]; соціальне страхування та пенсійне забезпечення [11]; суспільні послуги; інші програми та заходи соціального захисту. Домінуючу роль у цій системі відіграють пільги та виплати, що зумовлює необхідність її якнайшвидшого реформування, оскільки в нинішньому вигляді ця система є непосильним фінансовим тягарем для бюджету України. В умовах війни та з часом, у період відбудови (відбудови), виникне нагальна потреба в економії, раціональному використанні бюджетних коштів шляхом розроблення та впровадження дієвих та дієвих механізмів державного управління, зокрема системи соціальних захисту населення.

Оптимізація соціальних видатків, модернізація та підвищення ефективності системи соціального захисту в Україні можливі шляхом забезпечення надання доступних, інклюзивних, ефективних та якісних соціальних послуг населенню, що актуалізує наукові дослідження цього процесу, його сутності, функцій, механізми та інструменти [27, с. 121].

Згідно з місією Мінсоцполітики в Україні, державна соціальна політика в Україні спрямована на підвищення рівня та якості життя населення, соціальних стандартів, надання соціальної підтримки особам і сім'ям, які

опинились у складних життєвих обставинах, забезпечення гідної старість, рівність прав і можливостей жінок і чоловіків, права та інтереси дітей, сприяння їх вихованню в сімейному оточенні, сприяння включенню осіб з інвалідністю в суспільне життя [1].

Соціальна сфера включає сукупність управлінських та організаційних інститутів (органів, установ, організацій, установ), які забезпечують підвищення рівня та надання всіх видів соціальної підтримки громадян і діяльність яких визначається відповідними законодавчими актами та фінансується з джерела, не заборонені законом. Установами соціального захисту сьогодні є:

- Мінсоцполітики, органи та установи, що належать до сфери його управління;
- Пенсійний фонд України та його територіальні органи;
- Національна служба соціального захисту населення та її територіальні органи;
- фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування та їх територіальні органи;
- місцеві органи виконавчої влади;
- органи місцевого самоврядування;
- інші надавачі будь-яких видів соціальної підтримки [26, с. 24].

Соціальний захист передбачає комплекс економічних, організаційних і правових заходів, що здійснюються установами соціального захисту. Соціальні виплати, пільги, послуги здійснюються за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, міжнародної технічної допомоги та інших джерел, дозволених чинним законодавством [71, с. 188].

Загалом державну соціальну політику реалізує Міністерство соціальної політики України, яке є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. У 2022

році Міністерство соціальної політики України встановило такі стратегічні цілі:

- 1) підвищення рівня пенсійного забезпечення;
- 2) створення Єдиної інформаційної системи соціальної сфери;
- 3) підвищення рівня соціальних стандартів і гарантій та підтримка малозабезпечених сімей;
- 4) надання якісних соціальних послуг;
- 5) сприяння включенню осіб з інвалідністю в суспільне життя;
- 6) захист прав дитини;
- 7) забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків, протидія домашньому насильству та торгівлі людьми [73, с. 5].

Слід зазначити, що задекларовані стратегічні цілі відповідають місії Міністерства соціальної політики України.

Відповідно до законодавства України основними соціальними послугами, які гарантуються громадянам України, а також особам без громадянства, які офіційно перебувають на території України, є (на основі Закону України «Про соціальні послуги» [38]):

- догляд вдома, денний догляд: зміст послуги диференційовано в залежності від III-V групи рухової активності, спектр послуг – від надання психологічної підтримки до навчання реципієнта елементарним правилам гігієни;
- супровід проживання: зміст послуги варіюється від надання житла до безкоштовної правової допомоги;
- соціальна адаптація: зміст варіюється від психологічної підтримки для аналізу життєвої ситуації до, наприклад, забезпечення особистості транспортом;
- соціальна інтеграція та реінтеграція: послуга спрямована на розвиток, формування та підтримку соціальних навичок; диференційовано за

окремими стандартами те, що передбачено для бездомних осіб та дітей, які постраждали від торгівлі людьми;

- надання притулку: послуга передбачає комплекс заходів щодо забезпечення отримувача притулком у нічний час та організації цілодобового укриття;

- екстрене (кризове) втручання: включає консультування по телефону та можливе подальше забезпечення нагальних основних потреб (безпека, харчування, медична допомога, одяг тощо);

- консультування: від суто психологічної допомоги до допомоги реципієнту у працевлаштуванні;

- соціальний супровід: комплекс заходів від моніторингу до контролю та допомоги у веденні необхідної документації;

- представництво інтересів: суттєво варіюється в залежності від одержувача, а саме: бездомні та особи, які відбували покарання у виді обмеження/позбавлення волі; діти, які опинилися в складних життєвих обставинах; представники національних меншин;

- жертви торгівлі людьми; громадяни похилого віку;

- медіація (медіація): надає допомогу у вирішенні конфліктних ситуацій;

- соціальна профілактика: профілактичні заходи щодо запобігання суспільним негативним явищам із залученням соціальної реклами та інформаційно-просвітницьких матеріалів;

- допомога в натуральній формі: зміст послуги може складатися як з гуманітарної допомоги, так і з практичної допомоги по догляду за хворим, проведенні гігієнічних процедур або догляду за його житлом, прибудинковою територією тощо;

- фізичний супровід осіб з обмеженими можливостями: включено в пакет «персональний помічник»;

- переклад жестовою мовою: для людей з вадами слуху та мовлення;

- догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних; підтримка під час інклюзивного навчання;
- інформаційна: поширення інформації про соціальні послуги [69, с. 211].

Відтак, в системі надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні існують значні виклики, такі як низький рівень фінансування, недоліки у законодавстві, брак професійних кадрів та інші. Для подолання цих проблем необхідно вдосконалювати нормативно-правову базу, забезпечувати достатнє фінансування, підвищувати якість та доступність послуг, а також зменшувати корупційні ризики. Важливо забезпечити розвиток професійних компетенцій працівників і підтримку вразливих категорій населення для підвищення ефективності системи соціального захисту.

2.2.Сучасні підходи та трансформаційні зміни надання соціальних послуг в умовах євроінтеграції та війни

Нині соціальна політика України характеризується політичною невизначеністю. Недотримання прав людини, відсутність повної свободи ЗМІ, постійні зміни зовнішньополітичних напрямків, відсутність досконалого законодавства тощо заважають становленню України як демократичної держави. За цих умов соціальна сфера залишається слабо розвинутою. А. Крюков зазначає, що важливим фактором соціальної безпеки є соціальна безпека людини, яка включає рівень і якість життя. Крім того, на рівень соціальної безпеки суспільства впливає соціально-економічний розвиток країни [15, с. 33].

Н. Пігуль зазначає, що економічні характеристики України значно відстають від країн ЄС. Перші заклики до правового соціального захисту в Європейському Союзі закладені в соціальних ідеях, закріплених у 1957 році Римським договором про заснування Європейського економічного

співтовариства [28]. Цей Договір передбачає, що Співтовариство та держави-члени сприяють покращенню життя та умов праці працівників.

Основні аспекти соціального захисту були також визначені Європейською соціальною хартією, прийнятою Радою Європи 18 жовтня 1961 р. Вона проголосила соціальні права і свободи та встановила механізм контролю, покликаний гарантувати дотримання цих прав і свобод державами-учасниками. [28, с. 93].

Звичайно, це цілком логічно, оскільки згідно з універсальними та регіональними міжнародними документами з прав людини право на соціальне забезпечення та соціальний захист реалізується на національному рівні відповідно до устрою та ресурсів кожної держави шляхом створення ефективних механізмів та шляхом міжнародної співпраці. Отже, правове регулювання соціального забезпечення здійснюється на двох рівнях: міжнародному та внутрішньодержавному. При цьому всі найважливіші питання у сфері соціального забезпечення вирішуються на внутрішньому рівні, оскільки лише держава має повноваження, з одного боку, самостійно створювати національну систему соціального забезпечення, а з іншого, імплементувати в нього відповідні міжнародні стандарти, визнаючи обов'язковий характер певних міжнародних актів, укладаючи міжнародні договори, що містять стандарти соціального забезпечення та захисту, або використовуючи міжнародні акти «м'якого» права як орієнтири.

Детально вивчаючи публікації з даної проблеми [8; 9], зазначимо, що міжнародні стандарти соціального забезпечення мають певні особливості:

- вони закріплені в правових актах міжнародного характеру (наприклад, у документах міжнародних організацій або в міждержавних договорах);

- спрямовані на регулювання суспільних відносин у сфері соціального забезпечення через взаємодію міжнародного та внутрішньодержавного правопорядків;

- мати модельний характер, що дозволяє визначити та закріпити основи соціальної безпеки, що надає державам-учасникам за наявності достатніх фінансових і матеріальних ресурсів можливість підвищувати рівень соціальних гарантій;

- у механізмі міжнародно-правового регулювання соціального забезпечення виступають правовими засобами;

- є орієнтиром у формуванні національної системи соціального забезпечення, яка має відповідати сучасним уявленням цивілізованого суспільства про умови та рівень соціальної підтримки населення; хоча й прийняті добровільно (у разі ратифікації конвенцій або угод, що їх встановлюють) [29].

Виходячи з цього, міжнародні стандарти соціального забезпечення слід розглядати як зразкові правові засоби, за допомогою яких держави встановлюють і реалізують узгоджені вимоги до сучасних систем соціального забезпечення.

Отже, вітчизняна соціальна сфера перебуває у незадовільному стані. Для покращення ситуації, перш за все, необхідно вирішити проблеми економічного та політичного характеру, паралельно впроваджуючи реформи, спрямовані на підвищення рівня життя населення. Наразі пенсійна та медична реформи лише на початковій стадії, тому про їх ефективність говорити зарано. Проте доцільність не викликає сумнівів, зважаючи на сьогоденний стан соціальної сфери в Україні.

Насамперед зазначимо, що навіть після визнання орієнтації на європейську модель стратегічним пріоритетом український законодавець неодноразово використовував (очевидно за звичкою) пільги, характерні для радянських часів, які найчастіше запроваджувалися чи пропонувалися новим категоріям громадян. напередодні наступних виборів. Як наслідок, держава, не маючи необхідних ресурсів, брала на себе додаткові зобов'язання у сфері соціального захисту та соціального забезпечення, які не мали ні соціального,

ні економічного ефекту, окрім встановлення пільг для представників певних професій або певних соціальних групи. Звичайно, цього не може бути, це неприпустимо.

Крім того, чинне законодавство у сфері соціального захисту та соціального забезпечення, по-перше, складається із законодавчих актів, прийнятих у різний час і часто досить суперечливих, а по-друге, воно встановлює значно більшу різноманітність видів допомог, соціальних виплат та соціальних послуг, ніж це передбачено Конституцією чи міжнародно-правовими зобов'язаннями України.

У дискурсі проблеми, що розглядається, доцільно звернути увагу на класифікацію, запропоновану провідним західним соціологом Г. Еспінгом-Андерсеном у книзі «Три світи капіталізму соціального забезпечення» щодо моделей соціальної держави [50, с. 12]. Виходячи із загальних засад добробуту, вчений виділяє три типи добробуту, які, власне, і становлять основні моделі сучасної соціальної політики, що існують в економічно розвинених країнах. Для їх характеристики та аналізу Г. Еспінг-Андерсен пропонує такі параметри: рівень декомодифікації (рівень надання державою громадянам можливості підтримувати певні стандарти існування незалежно від дії ринкових сил; передбачає заміну ринковий принцип розподілу товарів і послуг за допомогою інструментів соціальної політики); розшарування суспільства та державне втручання (інтервенція) [53, с. 374].

Яскравим прикладом соціал-демократичної моделі є Швеція. Найважливішою складовою соціальної політики Швеції та ключовим елементом шведської держави добробуту є система соціального захисту. У шведській моделі головну роль відіграє соціальна політика, покликана створити більш-менш нормальні умови для відтворення робочої сили і є засобом зняття соціальної напруги.

Соціальне страхування є ключовим елементом шведської політики соціального забезпечення. Офіційні документи Швеції підкреслюють

основну мету системи соціального страхування – забезпечити захист людей у разі хвороби, медичної допомоги, пологів і старості, у зв'язку з нещасними випадками і хворобами, пов'язаними з роботою, і безробіття. Потребуючим виплачується державна грошова допомога. У свою чергу, жорстка система оподаткування є фінансовою основою для різноманітних видів трансфертних виплат і для розгортання широкої мережі якісних соціальних послуг. Значна роль трансфертних платежів зумовлює активне втручання шведської держави у функціонування органів соціального страхування, які перебувають під жорстким державним контролем і фінансуються значною мірою з державного бюджету.

Під час економічних труднощів у Швеції в 1990-х рр. принцип загального соціального забезпечення був предметом дискусій, але більшість політичних партій і громадян підтримували принципи загального соціального розподілу, фінансованого з державних і місцевих ресурсів, податків.

Однією з ознак шведської моделі є високий рівень національної солідарності. Сьогодні це проявляється в консолідації переважної більшості населення у прагненні досягти високого рівня соціальних гарантій та економічного добробуту.

Доцільно зазначити, що в сучасних соціально-економічних умовах в Україні державою встановлено основні державні соціальні гарантії щодо забезпечення конституційного права громадян на достатній життєвий рівень. До основних державних соціальних гарантій належать мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія за віком, неоподатковуваний мінімум доходів громадян, розмір державної соціальної допомоги та інших соціальних виплат [52, с. 220]. Основні державні соціальні гарантії, які є основним джерелом існування, не можуть бути нижчими прожиткового мінімуму.

В Україні основним державним соціальним стандартом є прожитковий мінімум, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального господарства,

побутового обслуговування населення, соціально-культурного обслуговування населення, охорони здоров'я та освіти [62].

Європейський досвід також показує, що в деяких країнах існує захисний бар'єр для малозабезпечених громадян – закон про мінімальну зарплату та періодичну індексацію.

У роки війни актуалізувався ще один напрям державної соціальної політики: сприяння залученню людей з інвалідністю до суспільного життя. В Україні проживає 2703 тис. людей з інвалідністю, з них 163,9 тис. – діти з інвалідністю. Із загальної кількості осіб з інвалідністю майже 80% становлять особи працездатного віку, які потребують реабілітації та працевлаштування, забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації. Станом на 1 січня 2021 року налічувалося близько 800 тис. працюючих людей з інвалідністю (583,5 тис. віком від 18 до 60 років). Водночас майже 1,5 млн осіб з інвалідністю працездатного віку не працюють [66, с. 209]. Зараз, на жаль, під час війни ці цифри лише збільшуються. Тому інтеграція людей з інвалідністю в активне громадське життя має забезпечуватися з дотриманням гарантій європейських стандартів рівності, зокрема шляхом оперативного забезпечення допоміжними засобами реабілітації, а також підтримки у працевлаштуванні чи адаптації до професійної діяльності. Для здійснення захисту прав і законних інтересів осіб з інвалідністю функціонують посади Урядового уповноваженого з прав людей з інвалідністю та Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю. Ці посадовці здійснюють моніторинг та сприяють інформуванню громадськості у цій сфері, а також сприяють виконанню Україною міжнародних зобов'язань щодо дотримання прав та законних інтересів людей з інвалідністю.

Також пріоритетним напрямком державної соціальної політики є захист прав дитини, оскільки під час війни найбільше порушуються основні права дитини на життя, здоров'я, особистісний розвиток, на перебування в сім'ї, піклування та захист. За даними Державної служби статистики України,

станом на 1 січня 2022 року налічувалося понад 7 млн дітей від народження до 18 років, що становило 17,9% від загальної чисельності постійного населення України [66, с. 211].

Порівняно з 2021 роком кількість дітей в Україні зменшилася на 111,1 тис. осіб (1,5%). Внаслідок повномасштабної російської збройної агресії постраждало багато дітей, у тому числі, за офіційною інформацією електронного майданчика «Діти війни», 483 дитини загинули, 984 отримали поранення, 395 зникли безвісти, 12 830 знайдено, 19 486 – депортовано, а депортовано лише 3, і лише 3 – депортовано. З 24 лютого 2022 року в Україні внаслідок війни без піклування батьків залишилось понад 3 тисячі дітей [70, с. 15]. Зазначимо, що точну кількість постраждалих дітей неможливо встановити через тимчасову окупацію частини території України та активні бойові дії. Тому державні та міжнародні інституції мають відновлювати та захищати порушені права дітей. Доцільно зазначити, що у 2022 році Україна вперше за останні 10 років звітувала про виконання Конвенції про права дитини перед Комітетом ООН з прав дитини [71, с. 192].

Тому, враховуючи курс України на євроінтеграцію, для розвитку соціальної сфери доцільно адаптувати певний досвід європейських країн до національних реалій. Запровадження європейських стандартів у соціальну сферу забезпечить підвищення рівня життя населення, що позитивно вплине на соціально-економічну ситуацію в Україні. Тому в цих умовах пріоритетним є реформування соціальної сфери, початок якому вже покладено. Враховуючи курс України на євроінтеграцію, для розвитку соціальної сфери доцільно адаптувати певний досвід європейських країн до національних реалій. Запровадження європейських стандартів у соціальну сферу забезпечить підвищення рівня життя населення, що позитивно вплине на соціально-економічну ситуацію в Україні.

РОЗДІЛ III. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В ОРГАНІЗАЦІЯХ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

3.1. Проблемні аспекти надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні

Забезпечення ефективного функціонування соціальної сфери є одним з ключових завдань держави, спрямованих на підтримку добробуту населення. В Україні система соціальних послуг покликана задовольнити потреби вразливих груп населення, надаючи їм необхідну підтримку та допомогу в подоланні складних життєвих обставин. Проте, на практиці, надання соціальних послуг часто супроводжується низкою проблемних аспектів, які суттєво впливають на їхню ефективність та якість. Серед них можна виділити недостатнє фінансування, недосконалість нормативно-правової бази, брак професійних кадрів, а також складності у взаємодії між державними і недержавними організаціями. Аналіз та виявлення цих проблем є важливим кроком для розробки дієвих стратегій та заходів, спрямованих на покращення якості надання соціальних послуг, що в свою чергу сприятиме зміцненню соціальної стабільності та підвищенню рівня життя населення.

Структурні проблеми. Такий тип проблем зумовлений, насамперед, неузгодженістю діяльності Міністерства соціальної політики України у соціальній сфері, а також розподілом соціальних послуг за трьома напрямками: сім'я, діти, молодь; пенсіонери або ветерани; інваліди; інші соціальні групи, які відповідно до статті 91 Бюджетного кодексу України підлягають фінансуванню лише з місцевих бюджетів (бездомні, звільнені з місць позбавлення волі, ВІЛ-інфіковані, уразливі до ВІЛ групи тощо). До складу цих трьох схем входять установи та заклади, так звані «Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді» та «Територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг)», підприємства

УТОС, УТОГ, Центри реабілітації інвалідів. Також є закони, спрямовані на діяльність окремих структур: Закон України «Про соціальні послуги»; Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні», Закон України «Про соціальну роботу із сім'ями, дітьми та молоддю» [30-39].

Соціальні послуги четвертої групи фінансуються виключно за рахунок коштів місцевих бюджетів, коштів неурядових організацій та коштів міжнародних донорів. Як правило, кожен провайдер намагається захистити наявне фінансування та лобіює зміни в законодавстві, які захищають, перш за все, інтереси надавачів послуг, а не споживачів.

Саме ці проблеми чітко проглядаються на рівні адміністративно-територіальних громад, коли визначається потреба в соціальних послугах. Оскільки держава намагається забезпечити адресність допомоги, це неможливо без чіткого планування, а також визначення потреб у соціальних послугах конкретних адміністративно-територіальних одиниць. Вперше така оцінка потреб була проведена у 2013 році згідно з Методичними рекомендаціями, затвердженими наказом Мінсоцполітики від 15.10.2012 № 648.

Бюро соціальних і політичних досліджень, яке незалежно проаналізувало результати, дійшло висновку, що:

- не прораховано потенційний попит на соціальні послуги в більшості територій;
- частково оцінено потреби;
- не враховано потенціал недержавних надавачів соціальних послуг;
- співвідношення кількісних показників потреб окремих соціальних груп до їх загальної кількості не є логічним (за оцінками та офіційною статистикою);
- відсутні пріоритети у визначенні потреб у соціальних послугах регіону;

- неправильно застосовуються види соціальних послуг для визначення потреб окремих соціальних груп;
- відсутні обґрунтування розрахункових обсягів фінансування соціальних послуг для задоволення попиту;
- завдання Мінсоцполітики – визначити пріоритети, оскільки керівництво області не вважає за потрібне це робити;
- новий порядок оцінки потреб у соціальних послугах не дає змоги аналізувати різних надавачів соціальних послуг та інфраструктуру;
- соціальне замовлення залишається фактично декларативним механізмом через те, що оцінка потреб здійснюється неякісно та некоректно [21, с. 13].

Отже, ті нормативно-правові документи, які існують, не є ефективними у забезпеченні визначення потреб, є досить громіздкими та не відповідають меті реформування системи соціальних послуг, а визначення потреб базується насамперед на забезпеченні фінансових інтересів муніципальних та державні провайдери.

Термінологічні проблеми. Ці проблеми полягають у неузгодженості та розпливчастості основних термінів. Як зазначалося вище, в чинній редакції Закону України «Про соціальні послуги» немає чіткого визначення того, що таке «соціальна послуга».

У Законі України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003 р. № 966-IV є визначення «соціальних послуг» як «сукупності видів діяльності», але не надається визначення «соціальна послуга». Цей же Закон містить такі види соціальних послуг: соціально-педагогічні; соціально-побутовий; психологічний; соціально-економічний; соціально-медичний; інформаційний; правовий; служби зайнятості та інші соціальні служби. До форм надання послуг належать матеріальна допомога та соціальні послуги. Наказом Мінсоцполітики від 03.09.2012 р. № 5 затверджено Перелік із 15 видів соціальних послуг, які надаються особам, які перебувають у складних

життєвих обставинах і не можуть їх подолати самостійно. Проте не зрозуміло, як саме соціальні послуги, визначені в Переліку, відносяться до соціальних послуг, до Закону «Про соціальні послуги» [38].

Отже, можна зробити висновок, що Закон України «Про соціальні послуги» та чинні нормативно-правові акти по-різному тлумачать визначення форм, методів та видів соціальних послуг, і як наслідок, виникають проблеми в оцінці потреб та плануванні соціальних послуг на регіональному рівні. Наказ Міністерства соціальної політики України від 15.10. 2012 р. за № 648 затверджено «Методичні рекомендації щодо визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці у соціальних послугах». Ця методика визначає потребу в послугах, які зазначені в Переліку соціальних послуг (затвердженому наказом Мінсоцполітики). При застосуванні методики в територіальних центрах та центрах соціального обслуговування виникали проблеми щодо визначення потреб у послугах, які вони не повинні надавати в межах своїх повноважень.

Перелік послуг територіальних центрів обслуговування населення (надання соціальних послуг) закріплено в Законі України «Про соціальні послуги» [38]. «Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді», затверджене постановою КМУ від 1 серпня 2013 р. № 573, стосується переважно соціальної роботи. Відсутнє також визначення співвідношення понять «соціальні послуги» та «соціальна підтримка». Статтею 8 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» встановлено, що «Державні соціальні стандарти у сфері надання соціальних послуг встановлюються для визначення обсягу державних гарантій соціальної підтримки осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах. Але немає визначення терміну «соціальна підтримка» [20, с. 174]. Також слід зазначити, що визначення «соціальний супровід» суперечить наказу Мінсоцполітики, яким затверджено перелік із 15 соціальних послуг, у якому «соціальний супровід» визначається як соціальна

послуга. У статті 1 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» подано такі визначення: «державні соціальні стандарти - соціальні норми та нормативи, встановлені законами, іншими правовими актами, або їх комплекс, на основі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій» [38].

У статті 8 цього ж Закону зазначено, що «Державні соціальні стандарти у сфері надання соціальних послуг встановлюються для визначення розміру державних гарантій соціального супроводу осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах». Закон України «Про соціальні послуги» дає таке визначення: «державний стандарт соціальних послуг – зміст і обсяг, норми і стандарти, умови і порядок надання соціальних послуг, показники її якості, визначені нормативно-правовими актами. акт центрального органу виконавчої влади у сфері соціальної політики». Розрахувати вартість соціальних послуг неможливо, оскільки не передбачені норми та правила. Отже, неможливо однозначно визначити, яким чином соціальні послуги повинні фінансуватися державою, а які надаватися виключно на платній основі.

Фінансовий. Ці проблеми зумовлені неефективним використанням бюджетних коштів за самими принципами їх формування. Також є дисбаланс між тим, що держава намагається зменшити витрати, а надавачі соціальних послуг, навпаки, намагаються їх збільшити. 9 років тому Президент України ухвалив соціальні ініціативи. Половина цих ініціатив стосується реформування соціальної сфери, а саме необхідності оновлення фундаментального принципу соціальної справедливості; підвищення ефективності соціальної політики; надання благ лише тим, хто їх справді потребує; широка модернізація комунальних послуг. Існує потреба в адресній допомозі, а не в безсистемних виплатах, яка б задовольнила конкретні потреби особи та сім'ї. Слід зазначити, що важливим підходом до реформування соціальної сфери є посилання на прожитковий мінімум для

розрахунку обсягу соціальних послуг як базового державного соціального стандарту (ст. 6 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії») [19, с. 154].

На жаль, перелік соціальних послуг та стандарти соціальних послуг не дають змоги розрахувати вартість соціальної послуги на одного клієнта та розмежувати її на витрати з бюджету та власні кошти одержувача. Цей розрахунок необхідний для визначення «економічно обґрунтованих» розмірів оплати соціальних послуг від населення, а не для розрахунку державі за необхідні соціальні послуги.

Виходячи з вищесказаного, можна сказати, що принцип «гроші йдуть за отримувачем послуг» також є формою соціальної підтримки. При цьому один одержувач не може отримати виплати понад прожитковий мінімум, навіть якщо вони не відповідають «економічно обґрунтованій» вартості послуг, на які він може претендувати згідно з Нормами.

3.2. Шляхи та підходи вдосконалення надання соціальних послуг

Широка соціальна політика України, успадкована з радянських часів, зокрема через турботу держави про своїх громадян шляхом надання великої кількості пільг, субсидій та соціальних виплат без урахування фінансових можливостей бюджету, становить загрозу для економічної стабільності України, особливо зараз, коли військова агресія Російської Федерації проти України спричинила додаткові масштабні виклики в системі соціального захисту та соціального забезпечення населення. руйнування житлової інфраструктури, вбивства мирних жителів, внутрішня міграція та еміграція мільйонів громадян України до Польщі, Румунії, Словаччини та багатьох інших країн Європи та світу, сотні загиблих і поранених дітей, численні втрати українських військових, руйнування підприємств і втрата роботи, а отже, і основного доходу громадян – усі ці жахіття стали реаліями нинішніх українців. Громадяни, які опинилися в складних життєвих обставинах і не

мають можливості частково або повністю самостійно забезпечувати життєзабезпечення та членів своєї сім'ї, чим завдали і завдають непоправної шкоди соціальному захисту України. усі ці та інші аргументи вимагають перегляду складових нинішньої соціальної системи, щоб забезпечити людям можливості жити північним і незалежним життям.

Соціальна політика є однією з важливих складових державної політики в цілому, оскільки держава є гарантом виконання соціальних зобов'язань. Сьогодні Українська держава стикається з безпрецедентними соціальними викликами, адже зменшується чисельність працездатного населення, багато людей працездатного віку виїхали за кордон і загинули на війні, а водночас кількість пенсіонерів, людей за межами малозабезпеченості зростає. кількість людей з обмеженими можливостями зростає. Таким чином, в Україні є велика кількість людей (понад 20 мільйонів громадян), які потребують соціальної підтримки (пенсії, субсидії, різні соціальні послуги та допомоги).

Всі ці категорії одержувачів соціальної допомоги потребують підтримки з боку держави. В Україні соціальні видатки держави становлять понад 800 млрд грн, що становить 35% державного бюджету [27, с. 119].

Доречно зазначити, що Україна вже багато років відчуває проблеми з наповненням Пенсійного фонду. Слід також зазначити, що управління соціальною сферою забезпечує досить роздутий бюрократичний апарат – 60 тис. працівників, а витрати на їх утримання становлять понад 13 млрд грн. в рік. Усі ці проблеми потребують відповідного вирішення та реалізації ефективної державної соціальної політики [25, с. 42].

В Україні діють лише перший і третій рівні пенсійної системи – солідарна та добровільна накопичувальна системи. Більшість пенсіонерів отримують пенсійні виплати за солідарною пенсійною системою, за якою щомісячні внески становлять 22% єдиного соціального внеску. З 2005 року в Україні запрацювала добровільна накопичувальна пенсійна система. У 2021

році лише 900 тисяч осіб мали накопичення в недержавних пенсійних фондах. Це близько 10% від кількості застрахованих працівників.

Серед учасників недержавних пенсійних фондів більше осіб у віці 25–50 років (55%), причому в кожній віковій групі більше чоловіків. Загалом серед тих, хто має добровільні пенсійні накопичення, майже 58% – чоловіки. У 2021 році в Україні було зареєстровано 63 недержавні пенсійні фонди, але фактично діють, розвивають послуги для людей, професійні стандарти та загалом цей сектор 15-20 [24, с. 63]. Сьогодні рівень участі громадян у добровільній накопичувальній пенсійній системі знизився через війну, високу інфляцію, недовіру до фінансових установ тощо. Другий рівень пенсійної системи – загальнообов’язкова накопичувальна система – в Україні ще не запроваджений.

Сьогодні в Україні на пенсію можна вийти в 60, 63 і 65 років і в залежності від страхового стажу. Доречно зазначити, що вимоги до страхового стажу поступово підвищуються, зокрема у 2023 році. Для виходу на пенсію у 60 років необхідно мати відповідний страховий стаж 30 років, а вже у 2028 році – від 35 років [61].

Якщо особа не має достатнього страхового стажу, то їй необхідно відпрацювати до 63 років (за наявності 23 років стажу) та 65 років (за наявності 15-23 років стажу) [60].

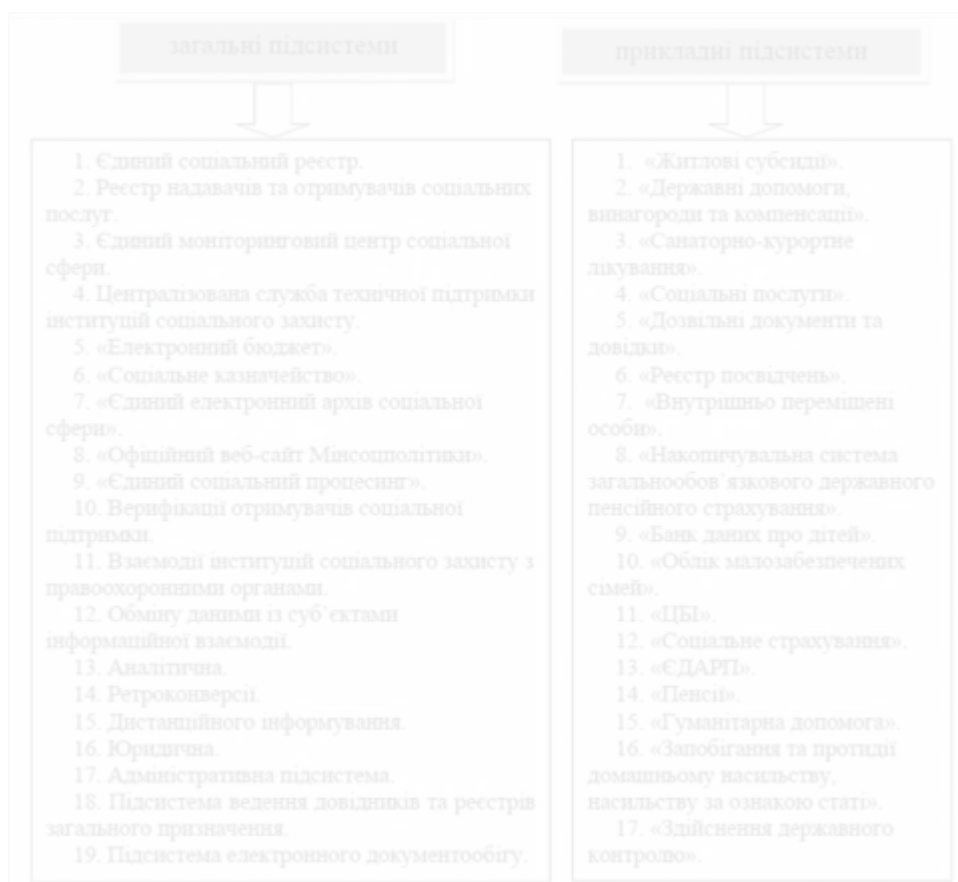
Державну політику з питань пенсійного забезпечення реалізують Пенсійний фонд України та його територіальні органи, надаючи понад 40 послуг. Пенсійний фонд України розробив механізм автоматичного призначення пенсії за віком (без звернення особи) у разі досягнення особою пенсійного віку, зокрема подання відсутніх документів про трудову діяльність через офіційний веб-портал Пенсійного фонду України або за допомогою мобільного додатку. З метою запровадження накопичувальної пенсійної системи розроблено законопроект «Про загальнообов’язкове накопичувальне пенсійне забезпечення», який передбачає обов’язкову участь у

накопичувальній пенсійній системі всіх категорій працівників та сплату роботодавцями пенсійних внесків на їх індивідуальні пенсійні рахунки паритетна основа [6. 130].

Також можливість брати участь у пенсійному страхуванні мають українці з-за кордону, які зможуть сплачувати страхові внески на свій або на рахунки інших осіб.

Для забезпечення європейських стандартів функціонування закладів соціального захисту, надання соціальних послуг, фінансової стабільності соціальної сфери, підвищення її прозорості та оптимізації адміністративних витрат прийнято Стратегію цифрової трансформації соціальної сфери [7]. Ця стратегія передбачає створення Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (далі – ЄІССС) як єдиної комплексної інформаційно-аналітичної системи соціальної сфери, призначеної для накопичення, зберігання та автоматизованої обробки інформації з питань соціального захисту населення, створена з урахуванням новітніх інформаційних та управлінських технологій, єдиних сучасних стандартів якості обслуговування заявників, можливостей розробки ефективних організаційних та структурних рішень[8]. ЄІССС включає Єдину централізовану базу даних, загальну та прикладну підсистеми (рис. 2).

Рис. 2. Загальні та прикладні підсистеми Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (за джерелом [71]).

У Міністерстві соціальної політики України заявили, що розвиток ЕССС є пріоритетом їх діяльності у 2023 році.

За результатами реалізації пілотного проекту з впровадження першої черги Єдиної інформаційної системи:

- проведено первинне наповнення Єдиного соціального реєстру. На основі реєстру впроваджено систему перевірки поданих через платформу заявок на фінансову допомогу від міжнародних організацій;
- запроваджено централізоване призначення, нарахування та виплату грошової допомоги ВПО;

– можна подати в додатку та на порталі Дію на отримання довідки про взяття на облік, отримання допомоги та зміну адреси переселенців, державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям з інвалідністю; допомога на дітей одиноким матерям; допомога в усиновленні дитини; пільги на хворих дітей та субсидії; про взяття на облік кандидата в усиновлювачі [63]. Також запроваджено Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг; зокрема, вже доступний функціонал Реєстру щодо надавачів соціальних послуг.

Зазначимо, що Міністерство соціальної політики України посилює цифровізацію соціальної сфери та послуг для більшої доступності громадян, підвищення ефективності роботи працівників органів соціального захисту населення, а також з метою усунення корупційних ризиків.

У березні 2023 року уряд прийняв Державну антикорупційну програму на 2023-2025 роки. [73, с. 4], який передбачає понад 1700 заходів щодо зниження рівня корупції та забезпечення доброчесності у 15 сферах державного управління, зокрема у сфері соціального захисту. Міністерство соціальної політики України активно долучилося до розробки Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки, зокрема визначено основні заходи протидії корупції у сфері соціальної політики:

– впровадження Єдиної інформаційної системи соціальної сфери та спрощення надання послуг у соціальній сфері для забезпечення прозорої цифрової системи нарахування та здійснення усіх соціальних виплат;

– розробка та прийняття до кінця Соціального кодексу України з метою спрощення соціального законодавства та усунення суттєвих законодавчих колізій;

– забезпечення прозорих конкурентних інструментів фінансування надавачів соціальних послуг тощо [71, с. 190].

Значну увагу Міністерство соціальної політики України приділяє соціальним стандартам і гарантіям, підтримці малозабезпечених сімей. У 2023 році такі основні соціальні стандарти та гарантії, як:

- прожитковий мінімум на одну особу на місяць у 2023 році встановлено на рівні 2589 грн.;

- мінімальна заробітна плата – 6700 грн.;

- мінімальна пенсія – 2093 грн.;

- мінімальна пенсія для осіб з повним страховим стажем (30-35 років) 2300 грн (60-65 років) та 2680 грн. (з 65 років) [69, с. 210].

Доцільно зазначити, що всі базові соціальні стандарти та гарантії були встановлені наприкінці 2022 року, закріплені на весь 2023 рік, без звичайного триразового підвищення протягом року. Слід також зазначити, що розмір встановлених соціальних нормативів не відповідає реальним суспільним потребам і не компенсує інфляційні процеси, що негативно впливає на зниження рівня життя громадян в Україні та їх купівельної спроможності.

Відтак, у 2023 році Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів за результатами засідання, присвяченого обговоренню питання про вплив прожиткового мінімуму на стан соціального захисту вразливих категорій населення, рекомендував Кабінету Міністрів України розглянути питання підвищення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати на 2023 рік. Так, народні депутати зазначили, що військова агресія спровокувала зниження доходів та рівня життя українців, основним показником яких є прожитковий мінімум – основний соціальний норматив для обґрунтування розміру мінімальної пенсії за віком, надання державної соціальної допомоги та регулювання заробітної плати, а також інших доходів населення. Комітет вкотре наголосив, що проблема невідповідності прожиткового мінімуму, затвердженого в Державному бюджеті України, його реальному значенню (різниця становить у середньому 2,5 рази) потребує термінового вирішення. Проте до цього питання необхідно

підходити комплексно, враховуючи фінансові можливості держави [71, с. 191] Відповідно, зазначений парламентський комітет запропонував уряду після припинення воєнного стану розглянути питання про підвищення розміру основних соціальних стандартів – прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати.

Розвиток якісних соціальних послуг та супутніх послуг також є незмінним пріоритетом у діяльності Міністерства соціальної політики України. Соціальні послуги надаються з метою запобігання або подолання складних життєвих обставин, а також мінімізації негативних наслідків складних життєвих обставин для окремих осіб чи сімей. Наразі через електронний сервіс «Дія» можна отримати соціальні послуги з питань материнства та дитинства, усиновлення, опіки та піклування, працевлаштування, субсидії, пенсії та інформацію про трудову діяльність.

Соціальні послуги через електронний додаток Акція можуть отримати внутрішньо переміщені особи, ветерани та учасники бойових дій, особи з інвалідністю та постраждалі внаслідок Чорнобильської АЕС. Через дефіцит державного бюджету та військові дії, які тривають в Україні, державні соціальні виплати не відповідають реальним потребам осіб та сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Тому держава потребує трансформації підходів до соціальної підтримки особи чи сім'ї шляхом надання громадянам певного рівня доходів та ефективних інструментів виходу з бідності (соціальні послуги, виплати, пільги тощо) чи складних життєвих обставин [66, с. 23].

Ще одним стратегічним пріоритетом державної соціальної політики є забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків, протидія домашньому насильству та торгівлі людьми. Варто зазначити, що Україна досягла значних успіхів у гендерній сфері, зокрема приєдналася до міжнародних ініціатив («Біарріцьке партнерство», «Коаліція дій для сприяння досягненню гендерної рівності» та ін.) та багатьох міжнародних договорів. У

2022 році за Global Gender Gap Index Україна посіла 81 місце серед 146 країн світу, а за такими субіндикаторами, як «економічна участь та можливості» – 62 місце, «рівень освіти / доступ до освіти» – 53 місце, «політичні повноваження (участь у прийнятті рішень)» – 100 місце, «здоров'я та виживання (якість і тривалість життя)» – 37 місце [61].

У контексті міжнародного співробітництва щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, протидії домашньому насильству та торгівлі людьми у 2020 р.

Кабінет Міністрів України затвердив:

– другий оновлений Національний план дій щодо виконання Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року, спрямований на забезпечення участі жінок у прийнятті рішень; стійкість до викликів безпеки; постконфліктна реконструкція та правосуддя перехідного періоду; посилення інституційної спроможності виконавців Національного плану;

– план дій щодо виконання зобов'язань у рамках міжнародної ініціативи «Біарріцьке партнерство» щодо сприяння гендерній рівності, яка передбачає розвиток інклюзивного та гендерно-чутливого громадського простору, дружнього до сімей з дітьми та людей з обмеженою мобільністю, зменшення різниці в оплаті праці жінок і чоловіків тощо [60].

Для забезпечення реалізації єдиної державної політики, спрямованої на досягнення рівних прав та рівних можливостей жінок і чоловіків в усіх сферах життя суспільства, удосконалення механізмів її реалізації Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року прийнято у 2022 році (далі – Стратегія).

Метою Стратегії є зменшення фактичної нерівності між жінками та чоловіками в усіх сферах життя суспільства та забезпечення впровадження міжнародних та європейських стандартів рівності [15]. Хоча Україна досягла певних успіхів у забезпеченні рівних прав і можливостей жінок і чоловіків, у

боротьбі з домашнім насильством і торгівлею людьми, реальної гендерної рівності на практиці ще не досягнуто.

Отже, сьогодні державна соціальна політика в Україні реалізується в умовах воєнного стану, обмеженого державного бюджету та зростання соціальних і економічних проблем у суспільстві. Основними проблемами залишаються низький рівень пенсійного забезпечення, відсутність єдиної інформаційної соціальної системи, недостатня якість та доступність соціальних послуг, низькі соціальні стандарти та гарантії, недосконалість законодавства, неефективний механізм соціальної підтримки, складний процес надання соціальних послуг, корупційні ризики та відсутність належного обліку використання коштів на соціальну підтримку всіх категорій отримувачів.

Також значною державною проблемою є дефіцит бюджету та низький рівень економічного розвитку, що ускладнює забезпечення належної підтримки малозабезпечених сімей. Це також впливає на можливості захисту прав дітей, інтеграції осіб з інвалідністю в суспільне життя, **забезпечення рівних прав та можливостей для жінок і чоловіків, боротьби з домашнім насильством і торгівлею людьми.** Тому для реалізації ефективної державної соціальної політики в Україні необхідно створити належну нормативно-правову, організаційну та фінансову основу. Це включає підвищення якості, доступності та адресності соціальних послуг, зменшення корупційних ризиків у процесі їх надання, а також поступове підвищення соціальних стандартів і гарантій для громадян України.

ВИСНОВКИ

Таким чином у ході нашого дослідження особливостей надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні можемо зробити наступні висновки:

1. Протягом останніх років відбулися значні зміни у законодавчих та нормативно-правових основах функціонування системи соціального захисту населення. Прийняття Закону України «Про соціальні послуги» та відповідних підзаконних актів передбачає зміну підходів до роботи системи соціального захисту, зокрема перехід від переважно грошових допомог (соціальних виплат, пільг, субсидій тощо) до надання соціальних послуг. Ці зміни стають особливо актуальними в умовах воєнного стану, який вимагає регулювання економічних процесів, впровадження справедливих та ефективних форм перерозподілу доходів для забезпечення добробуту всіх громадян. Результати дослідження поняття «соціальна послуга» свідчать про її суттєву відмінність від попередніх підходів до соціального захисту та забезпечення населення. Встановлено, що, згідно з законодавчо-нормативними документами, соціальні послуги класифікуються за спрямованістю, типами, місцем і термінами надання. Існуючу класифікацію соціальних послуг запропоновано доповнити ознакою індивідуальних потреб отримувачів цих послуг. Використовуючи загальнонауковий метод аналогії, визначено чотири функції соціальних послуг: превентивну, реабілітаційну, комунікативну та правозахисну.

2. Система надання соціальних послуг є складною та відкритою соціально-економічною системою, що складається з державних органів і недержавних організацій, які надають соціальні послуги особам та соціальним групам у складних життєвих обставинах, які не можуть самостійно їх подолати та потребують сторонньої допомоги. Метою цієї системи в Україні є розв'язання життєвих проблем таких осіб та соціальних груп. Основні цілі функціонування системи включають

профілактику соціально-економічних явищ, зокрема попередження виникнення складних життєвих обставин. Сфера соціальних послуг в Україні перебуває на етапі динамічних змін, які стосуються як спектра гарантованих державою соціальних послуг, так і їх змісту, моделей надання тощо. Структура та організація соціальної сфери в Україні відображають складність і багатогранність системи соціального захисту, що включає різні типи організацій, як державні, так і недержавні. Ця система має забезпечувати всебічну підтримку населення, особливо вразливих категорій громадян, і включає широкий спектр послуг: від матеріальної допомоги до соціальних і реабілітаційних послуг. Упродовж останніх років відбулися значні зміни в нормативно-правовій базі, що регулює діяльність соціальної сфери. Прийняття нових законодавчих актів, таких як Закон України «Про соціальні послуги», сприяє переходу від традиційних грошових допомог до комплексних соціальних послуг. Децентралізація відіграє ключову роль у наближенні соціальних послуг до їх отримувачів, дозволяючи місцевим громадам більш ефективно реагувати на потреби населення. Однак, для досягнення високої ефективності системи необхідно продовжувати вдосконалювати професійні компетенції працівників соціальної сфери, розвивати міжвідомчу співпрацю та залучати додаткові ресурси, включаючи міжнародні гранти та благодійні внески. Орієнтація на прогресивний світовий досвід сприятиме підвищенню рівня надання соціальних послуг, зменшенню розриву між заявленим та реальним рівнем їх функціонування, а також зробить систему соціального захисту менш обтяжливою для держави через залучення інших форм господарювання та некомерційних організацій. Важливим аспектом є також впровадження сучасних технологій, що сприятиме підвищенню ефективності та доступності соціальних послуг.

3. Можливість державного регулювання розвитку соціально-орієнтованої держави забезпечується узгодженням дій ключових елементів економічної та соціальної сфер суспільства через основні аспекти їх функціонування. В залежності від конкретного періоду розвитку соціальної сфери на державному рівні визначаються стратегічні цілі соціальної політики, що враховують обмеження фінансових ресурсів, зміну функцій держави в соціальній сфері, поетапне розмежування завдань, уточнення пріоритетів та ранжування заходів щодо соціального захисту населення та задоволення соціальних потреб суспільства. Для досягнення цілей державної соціальної політики вони повинні бути не тільки привабливими для всіх верств суспільства, але й підкріплюватися взаємодією держави з іншими суб'єктами соціально-економічної діяльності. Складна та багатогранна діяльність держави в соціальній сфері потребує вдосконалення наукового підходу до формування соціальної політики як особливого виду наукової суспільної діяльності, яка базується на основоположних принципах.

4. Покращення надання соціальних послуг в організаціях соціальної сфери в Україні є невід'ємним аспектом забезпечення добробуту та соціального захисту населення. Враховуючи сучасні виклики, важливо розробити комплексний підхід, який охоплює кілька ключових напрямів. Перш за все, необхідно продовжувати вдосконалювати нормативно-правову базу. Важливо забезпечити, щоб законодавчі акти були актуальними, відповідали міжнародним стандартам та враховували потреби різних категорій населення. Регулярний моніторинг та аналіз ефективності чинного законодавства дозволять вчасно виявляти та усувати недоліки. Другим важливим напрямом є підвищення професійної компетентності працівників соціальної сфери. Запровадження регулярного підвищення кваліфікації, тренінгів та навчальних програм допоможе забезпечити високий рівень знань та навичок фахівців. Це, у

свою чергу, сприятиме більш ефективному та чутливому наданню соціальних послуг. Третій напрям – розвиток міжвідомчої співпраці та партнерства з недержавними організаціями. Важливо створювати умови для ефективної взаємодії між державними, комунальними та недержавними установами. Спільні проекти, обмін досвідом та кращими практиками сприятимуть комплексному підходу до вирішення соціальних проблем. Четвертим важливим аспектом є залучення додаткових ресурсів для фінансування соціальних послуг. Це може бути досягнуто через партнерство з міжнародними організаціями, залучення грантових коштів та розвиток благодійництва. Створення прозорої та ефективної системи фінансування дозволить забезпечити стабільне та достатнє фінансування соціальної сфери. П'ятий напрям – впровадження сучасних технологій та інновацій. Використання інформаційних систем, цифрових платформ та інших технологічних рішень може значно підвищити ефективність надання соціальних послуг. Це дозволить спростити процеси, зменшити бюрократичні перепони та забезпечити більш зручний доступ до послуг для населення. Відтак, удосконалення надання соціальних послуг в Україні вимагає комплексного підходу, який включає як нормативно-правові зміни, так і розвиток професійних компетенцій, міжвідомчої співпраці, залучення додаткових ресурсів та впровадження інновацій. Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню ефективності та якості соціальної підтримки, що є надзвичайно важливим для забезпечення добробуту українського суспільства та адаптації до сучасних викликів.

Схожість

Джерела з Інтернету

835

1	http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2023/27.pdf	79 джерел	4.02%
2	https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/issue/download/7/23-2019-pdf	25 джерел	2.76%
3	http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=821		2.72%
4	https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/download/455/430		2.61%
5	http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/11777	11 джерел	2.55%
6	http://repository.gnpu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/669/%d0%9f%d1%96%d0%b4%d0%b3%d0%be%d1%82%d0%be%...		2.51%
7	http://www.economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/91.pdf	7 джерел	1.42%
8	https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/jun/30668/230940verstka-122-132.pdf	2 джерела	1.98%
9	https://dspace.udpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/13916/%d0%9c%d0%b0%d1%82%d1%80%d0%be%d1%81%...		1.87%
10	http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3510/1/kapitan_d.pdf		1.79%
11	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87170	7 джерел	1.72%
12	http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/32037/1/36-217-223.pdf	11 джерел	1.33%
13	https://ir.library.knu.ua/server/api/core/bitstreams/fb67af5a-a74a-47c4-8b5c-d0e8688506cc/content	2 джерела	1.59%
15	http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/14414	39 джерел	1.47%
16	http://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/Pravo-ua-2020-3/Pravo_ua_2020_3.pdf		1.46%
17	http://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4894/3/Tekhnolohiyi%20sotsial%27noyi%20roboty%20za%20mistsem%20	2 джерела	1.36%
18	https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2023/materiali%20konf/4_%d0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BC	2 джерела	1.32%
19	http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT0947.html		1.31%
20	https://nauka.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/03/%d0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%...		1.27%
21	https://www.msp.gov.ua/documents/6220.html?PrintVersion=	2 джерела	1.18%

22	http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT1508.html	5 джерел	1.13%
23	http://www.vtei.com.ua/images/VN/26_04_54.pdf	5 джерел	1.12%
24	https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/13485/1/%d0%93%d0%b0%d0%b2%d1%80%d0%b8%d0%bb%d1%8c	6 джерел	1.03%
25	https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/41302/Terminolohichniy%20slovnnyk.pdf?isAllowed=y&sequence	4 джерела	0.94%
26	https://komvti.rada.gov.ua/uploads/documents/33838.pdf		0.93%
27	https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/4109/1/2%20%d0%90%d0%ba%d1%82%d1%83%d0%b0%d0%bb%d1%8c	5 джерел	0.69%
28	http://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files13/ekonomichniy_forum_4_2020.pdf	6 джерел	0.63%
29	http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/28245/1/dysertaciia-zhuk.pdf	6 джерел	0.71%
30	http://echochernobylya.blogspot.com/2013/02/2311-15022013_20.html	4 джерела	0.86%
31	http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7478/Sotsialnyi-zakhyst-v-Ukraini-2023.pdf?isAllowed=y&sequence	15 джерел	0.81%
32	https://docplayer.ru/44576594-Rynok-socialnyh-uslug-harkova.html	4 джерела	0.8%
33	https://kneu.edu.ua/userfiles/Department_of_Administration_and_Marketing_Personn/Kaf%20UPtaEP%20319/disciplines%20o...		0.48%
34	http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zb8_163.pdf	2 джерела	0.79%
36	http://ccc-tck.org.ua/storage/cso_cc/3.5.pdf	2 джерела	0.75%
37	http://ipk.edu.ua/journal/EI-librari/Kolydenko%20Teor-metod%20osnov.pdf	9 джерел	0.73%
38	http://inas.nbu.gov.ua/j-pdf/eui_2009_1_18.pdf	6 джерел	0.38%
39	http://zdvrobotu.blogspot.com/p/blog-page_82.html		0.73%
40	http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zb1_156.pdf	8 джерел	0.73%
41	http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH3J200A.html	2 джерела	0.73%
42	http://phd.znu.edu.ua/page/dis/07_2021/Lizhevskiy.pdf	4 джерела	0.73%
43	http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12577/Osoblyvosti_nadannia_medychnykh_ta_sotsialnykh_p...	8 джерел	0.71%
44	http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/60-dvadtsyat-dev-yata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konfe...		0.69%

45	https://zdvrobotu.blogspot.com/p/blog-page_82.html	0.68%
46	https://www.unicef.org/ukraine/ukr/1_normativno-pravoviy_oglyad.pdf	0.67%
47	http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf	10 джерел 0.65%
48	http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/572/1/.%20%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F	2 джерела 0.64%
50	https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23034/1/monohrafiia_cherneta.pdf	0.59%
53	http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/3233/1/%d0%97%d0%b1%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba_%d0%ba%d0%...	0.55%
54	https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1696/dysertacijanazdobuttyanaukovogostupenyadoktorayurydy	3 джерела 0.54%
55	http://vo.ukraine.edu.ua/pluginfile.php/216405/mod_resource/content/1/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B...	0.52%
56	https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/4879/document.pdf	0.52%
57	http://gutszn.kr-admin.gov.ua/rivnist/mir.pdf	12 джерел 0.52%
58	http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Navch_Posybniky/6c8a65cb-ba64-4b9e-af9c-fef97c8bd307.pdf	2 джерела 0.49%
59	https://revolution.allbest.ru/law/01418131_0.html	5 джерел 0.49%
60	https://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/4342/1/dis_Suhova.pdf	0.43%
61	https://shag.com.ua/zakonu-ukrayini-pro-socialeni-poslugi.html	3 джерела 0.49%
62	http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9540/1/%d0%b4%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0...	0.49%
63	http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/30348/1/%D0%94%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%20%D	4 джерела 0.49%
65	https://ronl.org/stati/gosudarstvo-i-pravo/724535	6 джерел 0.48%
66	https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u188/posibnik_socrobota_sdm.pdf	20 джерел 0.46%
67	https://center.gov.ua/pres-tsentri/novini/itemlist/category/212-%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD	3 джерела 0.45%
68	https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19873/1/Apuzpsz-23.pdf	0.39%
69	http://pdp.org.ua/files/zakonotv_rivni_prava.pdf	0.44%
70	http://eprints.zu.edu.ua/28392/1/%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2018_%D0%BF%D0%B0%D0...	0.44%

71	https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/specrada/1920211120/Shevchenko/dis_Shevchenko.pdf	2 джерела	0.44%
72	http://ed.pdatu.edu.ua/article/download/126099/120784		0.23%
74	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/28245/1/dysertacia-zhuk.pdf		0.34%
75	https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/pages/483/vypusk102019r.pdf		0.43%
76	http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/11723	2 джерела	0.41%
77	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81943		0.41%
78	http://www.status.kh.ua/?id=323	4 джерела	0.41%
79	https://docs.dtkk.ua/ru/doc/1087.597.0	3 джерела	0.4%
80	http://dokumenty.com.ua/documents/ukr/2000/47/47nov1.html		0.4%
81	https://www.osce.org/files/f/documents/4/8/479044_0.pdf		0.4%
82	https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2024-05/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%F	9 джерела	0.39%
83	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9193/1/%d0%9d%d0%b0%d0%b2%d1%87-%d0%bc%d0%b5%d1%82%d0...		0.39%
84	http://zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_34_5.pdf	3 джерела	0.32%
85	http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/44846/3/dysertaciya_na_zdobuttya_naukovogo_stupenya_doktora_yurydychnyh_nauk_1		0.39%
86	https://studfile.net/preview/2448241/page:23	2 джерела	0.39%
87	http://dspace.tnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/27005/1/Zbirnyk%20tez.pdf	7 джерел	0.38%
88	https://legal.nam.edu.ua/journal/n-3-2015.pdf	2 джерела	0.37%
89	https://ppop.pnu.edu.ua/2018/09/20/%d0%b4%d0%be-%d0%b2%d1%96%d0%b4%d0%be%d0%bc%d0%b0-%d0%bf	2 джерела	0.37%
90	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/92314	6 джерел	0.37%
91	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17892/3/%d0%97%d0%91%d0%86%d0%a0%d0%9d%d0%98%d0%9a	2 джерела	0.37%
92	http://center.gov.ua/com-phocagallery-controlpanel/biblioteka/item/download/1547_7f07a52bdf8e80bd6f65a8c5f5ad	2 джерела	0.36%
93	http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/895/4/%D0%A0%D0%B8%D0%B6%D0%B5%D0%B2%D0%B0%20%D0%...		0.36%

95	http://www.nbu.gov.ua/public/File/2012_nauk_an_rozrobku/soczhahyst.pdf		0.35%
96	https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/724/Spilno_dodatok_1.pdf		0.35%
98	http://la-strada.org.ua/ucp_mod_library_download_326.html	5 джерел	0.35%
100	http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/75870		0.35%
101	https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2022-06/2022%20%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%	2 джерела	0.35%
102	http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23335/Sotsialna%20Polityka%20Kontseptsii%20Tekhnolohii%	2 джерела	0.34%
103	http://academy.gov.ua/humanity/pages/dop/7/files/7d9fd1d3-323e-4b09-99e6-c4a403157afc.pdf		0.27%
104	http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/75225		0.14%
105	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1920/%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20+%20%20%20%20...		0.34%
106	https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46373/1/K_Riabets_IITNZ_2_IS.pdf		0.34%
111	http://ocss.mk.ua/normativni_dokumenti		0.33%
112	http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6064/Aktualni-problemy-sotsialnoi-roboty-dosvid-i-perspektyvy-m...		0.33%
113	http://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/issue/download/16/17		0.32%
114	http://repositsc.nuczcu.edu.ua/bitstream/123456789/2419/1/Zb%20%D1%96%D1%84%202003.05.pdf	2 джерела	0.32%
115	https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/572225/mod_folder/content/0/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%...		0.31%
116	https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/pages/187/zbirnik-03062022.pdf		0.31%
117	http://www.usif.kiev.ua/pdf/visnik4-5.pdf	2 джерела	0.31%
118	http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11655/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%2003.05.pdf	2 джерела	0.31%
119	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/25640/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%	3 джерела	0.31%
120	https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/%D0%97%D0%B1_%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80_%D0%BA%...		0.31%
121	http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6063/znppk-sp-2022-35.pdf?isAllowed=y&sequence=1		0.3%
122	https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/902	3 джерела	0.3%

123	https://studfile.net/preview/9925887/page:2		0.3%
124	http://www.golos.com.ua/rus/article/316501	2 джерела	0.3%
125	http://fim.mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/Monografiya_2018.pdf		0.15%
126	http://5fan.ru/wievjob.php?id=16104	6 джерел	0.3%
127	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/34056/1/%d0%9e%d0%a1%d0%9e%d0%91%d0%9b%d0%98%d0%92	2 джерела	0.29%
128	https://zmcssdm.at.ua/index/normativno_pravova_baza/0-11		0.29%
129	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/13784/%d0%9b%d0%b0%d0%b3%d1%83%d1%82%d1%96%d0%bd%d0%		0.29%
131	http://snu.ucoz.ua/news/zakon_ukrajini_pro_socialnu_robotu_ta_socialni_poslugi_proekt/2014-04-07-207		0.29%
132	http://wu.cn.ua/files/pdf_public/02_Stan_rivnosti.pdf		0.29%
133	https://pdfslide.tips/download/link/-20-18.html	3 джерела	0.28%
134	https://repository.ndipp.gov.ua/bitstream/handle/765432198/711/%d0%9c%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%be%d0%		0.28%
135	https://fbss.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/9/2-17.pdf	2 джерела	0.22%
136	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/20730/6/dysertatsiia_bilevych.pdf	2 джерела	0.28%
137	http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/18617/%d0%9c%d0%9e%d0%9d%d0%9e%d0%93%d0%a0%d0%90%d0%a4%		0.28%
140	https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u188/posibnik_monitoring_1673873800.pdf		0.27%
141	http://ephsheir.phdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/8989898989/3344/%d0%9f%d0%b5%d1%80%d0%b5%d1%8f%d1%81%		0.21%
142	http://www.oridu.odessa.ua/9/new_options/pdf/012/Zbirnuk-1(73)-2018.pdf		0.27%
143	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/91616/1/Conf_IFSK_2023.pdf		0.27%
144	https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/59091		0.27%
146	http://www.la-strada.org.ua/ucp_mod_library_download_284.html	2 джерела	0.27%
147	https://vk24.ua/regulations_and_jurisprudence/zakoni/zakon-ukraini-pro-socialni-poslugi		0.27%
148	https://www.osce.org/files/f/documents/7/9/477745.pdf	3 джерела	0.26%

149	https://nm2.univd.edu.ua/download/148081	0.26%
150	http://www.scc.knu.ua/upload/iblock/4d3/dis_Maliuha%20L.Yu..pdf	0.26%
151	http://www.kadrovik.com.ua/content/pro-derzhavn-sots-aln-standarti-ta-derzhavn-sots-aln-garant	0.18%
153	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/41024/1/4_22_%d0%9d%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d1%96_%...	0.24%
154	http://academy.gov.ua/%5CNMKD%5Clibrary_nadu%5CNavch_Posybniky%5Cc0afe580-b121-474f-ad6a-59ac6bf73778.pdf	0.23%
155	https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/DG/A4-UA-verstka%201.pdf	5 джерел 0.23%
156	https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=907289	0.23%
157	http://eh.udpu.edu.ua/article/download/273652/270422/634716	4 джерела 0.23%
158	http://lib.iitta.gov.ua/705140/1/%D0%97%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%	2 джерела 0.23%
159	http://www.irf.ua/files/ukr/programs_law_areas_publ_2028_ua_law.pdf	0.22%
160	http://sipl.com.ua/wp-content/uploads/2017/10/%D0%94%D0%B8%D1%81_%D0%9C%D1%85%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%...	0.23%
161	https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/04/d_petrosian_ok.pdf	4 джерела 0.23%
165	http://er.ucu.edu.ua/handle/1/1938	0.22%
166	http://kntu.kr.ua/doc/K_23_073_03/Nabulsi_dis.pdf	2 джерела 0.15%
167	https://krrda.dp.gov.ua/storage/app/sites/169/Top%20Menu/Diialnist/Plany%20roboty/2020%20rik/%D0%9F%D0%BB%D0%B...	0.22%
168	https://iie.org.ua/wp-content/uploads/2020/08/dysertatsiia_khandij-o.o.-1.pdf	0.22%
169	https://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/1-2020.pdf	0.14%
170	https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Specializovani_vcheni_radi/Kiss/Kiss_dis.pdf	0.21%
171	http://maup.com.ua/assets/files/lib/book/syst_soc_zab.pdf	8 джерел 0.21%
173	http://cv.dsp.gov.ua/component/content/archive?month=10&year=2019	0.21%
174	https://uu.edu.ua/upload/Inclusiya/Novini/VNZ_yakiy_spezializuetsya/Nacionalna_Dopovid_invalidi_2009/dopovid_Prati	6 джерел 0.2%
176	https://vppr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/129/2023/05/derzh.stratehiia-zabezpechennia-rivnykh-prav-ta-mozhlyv.-cho	0.2%

177	https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/2_viddilugender/02%20%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%...	0.2%
178	https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/14825	2 джерела 0.2%
179	http://ccc-tck.org.ua/storage/cso_cc/1.2.doc	0.2%
180	https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5935/Zam_1010_Pryvat_Prava_Monogr_For_On_Line_Publ.pdf?is...	0.2%
181	http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/16665/1/%d0%9d%d0%9c%d0%9f_%d0%a1%d0%be%d1%86_%d0%bf%d0%...	0.2%
182	http://academy.gov.ua/humanity/pages/dop/7/files/11fec18e-a81b-41a3-879e-ba9e8bdb149a.pdf	0.2%
183	https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Semenchenko-A.V.-Disertaciya-Vchenna-rada-D-64.055.02-20	2 джерела 0.2%
185	http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT0714.html	0.2%
186	https://www.unicef.org/ukraine/ukr/Legal_review_UA(1).pdf	0.2%
187	http://nikopol-mrada.dp.gov.ua/pbinf/proektNMR/4451.doc	2 джерела 0.19%
188	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91161	13 джерел 0.19%
189	http://scc.knu.ua/upload/iblock/d83/dis_Melnyk%20V.P..pdf	0.19%
190	http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8914/1/%d0%9eleksiuk_SR4.pdf	0.13%
191	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10231/1/%d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82_%d0%b7%d0%b1%d	2 джерела 0.19%
192	http://law.karazin.ua/resources/doks2021/nauka/repozitary/Aktualni_problemy_mizhnarodnoho_prava_matkonf_10-03-2023.pdf	0.19%
193	https://bilyaivka.odessa.gov.ua/wp-content/uploads/7_Pro_stvorenniya_Komunal_noi_ustanovy_.pdf	0.19%
195	http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/tnupravonoabr2017.pdf	0.19%
196	https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/e6320670-617b-4554-b659-f96a20031785/content	2 джерела 0.19%
198	http://eprints.cdu.edu.ua/1972/1/tezi2.pdf	0.18%
199	https://stat.knute.edu.ua/file/NjY4NA==/aeb0f9c70642aec15b1f3e755e29ed60.pdf	0.18%
200	http://www.fpsu.org.ua/napryamki-diyalnosti-pravovij-zakhist/930-zakhist-personalnikh-danikh-u-pervinnikh-profspil	28 джерел 0.18%
201	http://lib.iitta.gov.ua/721613/1/21_%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2011_.pdf	6 джерел 0.17%

202	https://sametur.com/novosti/v-ukrayini-zatverdzheno-nacjonalnu-strategiyu-u-sferi-prav-lyudyny.html	11 джерел	0.17%
204	http://yurradnik.com.ua/news.php?action=arc&news=945		0.16%
205	http://kadrovik.net.ua/content/pro-polozhennya-pro-m-n-sterstvo-sots-alno-pol-tiki-ukra-ni		0.16%
206	https://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/dis-Rybychynskyy2.pdf	9 джерел	0.16%
207	https://www.goldenpages.ua/details/73775/500		0.16%
208	https://zavantag.com/docs/625/index-1851803.html?page=14	3 джерела	0.15%
209	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/34732/1/Yurist_monorg.doc		0.15%
210	https://www.naiuu.kiev.ua/do-95-richchya-akademiyi/naukovi-vidannya-do-95-richchya-akademiyi/materiali-pravooh	4 джерела	0.15%
211	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84644		0.15%
212	http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/13657/1/Kalaur_mon_Povna.pdf	4 джерела	0.15%
214	http://academy.gov.ua/pages/dop/138/files/3019aad5-dcad-44e1-92e4-bb34da49fde2.pdf	9 джерел	0.15%
215	https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/commBillProclId/5290?convocation=10		0.15%
216	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/d2/dissertations/2/1.pdf	3 джерела	0.15%
217	https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/10847/1/%d0%94%d1%80%d0%b0%d1%87%d1%83%d0%ba%20%281%29.pdf		0.15%
218	http://nnibm.khntusg.com.ua/library/materiali_conf/internet-konferencija_tom_1-2012.pdf	2 джерела	0.15%
219	https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/94686503-4c9c-4830-b77f-8ba874a1c127/content		0.15%
220	http://repozytorium.umk.pl/handle/item/5514	2 джерела	0.15%
221	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2386/1/2248_IR.pdf		0.14%
222	http://chadm.cg.gov.ua/index.php?id=12585&pg=&tp=1		0.07%
223	http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc22/juspradenc22.pdf	2 джерела	0.14%
224	https://dspace.snu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/87f944bd-e84f-4688-82b7-8bcae6e17390/content		0.14%
225	https://izvestia.kharkov.ua/wp-content/uploads/2021/12/oficialnoye-prilojenie_2021_indd_.pdf		0.14%

226	http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16742074/Zvit_2012.pdf	0.14%
227	http://www.lac.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Naukovi_Vydannya/Vydan_Ekon/Docs/Visnyk_Ekonomika_Vyp...	0.06%
228	https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/23995/1/%d0%a1%d0%be%d1%86.%20%d1%80%d0%be%d0%b1.%20e2%84%...	2 джерела 0.14%
229	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8024/Diss_Panasuk.pdf?isAllowed=y&sequence=4	0.14%
231	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9059/Problemy%20rozvytku%20sotsialno%20trudovy	10 джерел 0.13%
232	https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/download/5911/6661	0.13%
233	https://helsinki.org.ua/zvit-za-rezultatamy-monitorynhu-implementatsiji-natsionalnoji-stratehiji-u-sferi-prav-lyudyny-i-kvartal-2...	0.13%
234	https://dspace.library.khai.edu/xmlui/bitstream/handle/123456789/507/%d0%a4%d1%96%d0%bb%d1%96%d0%bf%d	11 джерел 0.13%
235	https://irlykhuml.univer.km.ua/server/api/core/bitstreams/4246849b-309f-428a-9d1d-6a7e65d074c5/content	0.13%
236	https://nangu.edu.ua/uploads/files/documenty/Naukova%20diyalnist/naukovu%20forumy/2021/zbirnyk%20tez%20dopovidei%...	0.13%
237	http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%d0%a2%d1%80%d1%83%d0%b4%d0%be%d0%b2%d0%b5%20%d0%bf%d1%80%d0%...	2 джерела 0.13%
238	https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16995/1/V_Zhelanova_V_6_Pi.pdf	3 джерела 0.13%
239	http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/24664/%d0%94%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d1%86%...	0.13%
240	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5721/1/6031_IR.pdf	3 джерела 0.13%
241	http://ep3.nuwm.edu.ua/887	2 джерела 0.13%
242	http://eprints.zu.edu.ua/32554	0.13%
243	https://fspo.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/01/%D0%A4%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B...	0.13%
244	https://kneu.edu.ua/get_file/6722/%D0%9B%D0%BE%D0%BF%D1%83%D1%88%D0%BD%D1%8F%D0%BA%20%D0%93.%D0%...	0.13%
245	https://helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2016/03/Dopovid-Pakt-2016.docx	0.13%
246	http://microushi.od.ua/site/microushi-odessa/files/library/90_trudove-pravo.doc	0.13%
247	https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2021/3/3_2021.pdf	0.13%
248	https://dismp.gov.ua/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=4242	0.13%

277	https://news.dtkr.ua/ru/labor/pensions/70651	4 джерела	0.07%
278	https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/1-derzhava-khki-stolittya.pdf	2 джерела	0.07%
279	https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/44819	2 джерела	0.07%
280	http://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/confdocs/2016/9.pdf	3 джерела	0.06%
281	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/21208/1/%d0%9e%d0%9d%d0%a3%20%20%d0%91%d0%b5%d1%8	2 джерела	0.06%
282	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11355/1/%d0%a1%d0%b0%d0%b4%d0%be%d0%b2%d0%bd	5 джерел	0.06%
283	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/20155/1/%d0%b7%d0%b0%d1%85%d0%b8%d1%81%d1%82%20	2 джерела	0.06%
284	http://gaishun-shcola.ucoz.ua/distancion/poradnyk.pdf		0.06%
285	https://library.krok.edu.ua/media/library/category/materiali-konferentsij/2017-11-09_materiali-%D1%81onference-krok.pdf		0.06%
286	https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4693/%d0%a1%d0%be%d1%86-%d0%b3%d1%83%d0%bc%d0...		0.06%
287	http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/21906/1/Makhsma.pdf		0.06%
288	http://gl.kr-admin.gov.ua/rozporяд2018/berezen18/83-2018.pdf		0.06%
289	http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE30502.html		0.06%
291	http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/32861/1/%d0%9a%d1%80%d0%b8%d0%b2%d0%be%d0%bf%d0%bb%d1%8f...		0.06%
292	http://eprints.kname.edu.ua/61945/1/2022%20%D0%9F%20%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87.%D0%BF%D0%BE%D1%81%		0.06%
293	http://scc.knu.ua/upload/iblock/53f/dis_Makarenko%20L.P..pdf		0.06%
294	http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/7758/1/Shelestova.pdf		0.06%
295	http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/10/part_3/10-3_2019.pdf		0.06%
296	http://ekhsuir.kspu.edu/xmlui/bitstream/handle/123456789/17987/Nesterenko_fpis_2023.pdf?isAllowed=y&sequence=1		0.06%
297	https://ksptsr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/71/2024/03/zbirnyk-materialiv.pdf		0.06%
298	https://dap.nazk.gov.ua/direction/11/table/?download=xls		0.06%
299	http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2024/02/320-50.pdf		0.06%

300	http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23475/Pidkhody_do_vyrishennia_problemi_finansuvannia_bezpeky_ek...	0.06%
301	http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/11219/1/%d0%94%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d1%86%...	0.06%
302	http://www.vtei.com.ua/doc/2020/23042020konf/10_90.pdf	0.06%
303	http://shag.com.ua/navchaleno-naukovij-institut-prava-ta-psihologiyi-72-ta-studen.html?page=4	2 Джерела 0.06%

Джерела з Бібліотеки

54

14	Студентська робота	ID файлу: 1011513513	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	1.49%
35	Студентська робота	ID файлу: 1016088919	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.78%
49	Студентська робота	ID файлу: 1006068297	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.6%
51	Студентська робота	ID файлу: 1015764324	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	4 Джерела 0.51%
52	Студентська робота	ID файлу: 1016124191	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.56%
64	Студентська робота	ID файлу: 1014355323	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.48%
73	Студентська робота	ID файлу: 1015950529	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	10 Джерела 0.44%
94	Студентська робота	ID файлу: 1016106999	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.36%
97	Студентська робота	ID файлу: 1004267229	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.35%
99	Студентська робота	ID файлу: 1015285482	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.35%
107	Студентська робота	ID файлу: 1011552528	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.34%
108	Студентська робота	ID файлу: 1015495693	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	2 Джерела 0.33%
109	Студентська робота	ID файлу: 1015670017	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.33%
110	Студентська робота	ID файлу: 1015906477	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.33%
130	Студентська робота	ID файлу: 1015971545	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.29%
138	Студентська робота	ID файлу: 1016110463	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.27%
139	Студентська робота	ID файлу: 1015950561	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	2 Джерела 0.27%

145	Студентська робота	ID файлу: 1016148204	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.27%
152	Студентська робота	ID файлу: 1015976925	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.24%
162	Студентська робота	ID файлу: 1015722352	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.23%
163	Студентська робота	ID файлу: 1015666182	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.15%
164	Студентська робота	ID файлу: 1015668755	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.22%
172	Студентська робота	ID файлу: 1015635233	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 7 Джерело	0.21%
175	Студентська робота	ID файлу: 1016036498	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.2%
184	Студентська робота	ID файлу: 1015742542	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.2%
194	Студентська робота	ID файлу: 1016111416	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 2 Джерело	0.19%
203	Студентська робота	ID файлу: 1016039431	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.17%
213	Студентська робота	ID файлу: 1015499826	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.15%
230	Студентська робота	ID файлу: 1015691091	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.14%
257	Студентська робота	ID файлу: 1009856099	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.1%
260	Студентська робота	ID файлу: 1013010191	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.09%
274	Студентська робота	ID файлу: 1016093992	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.07%
276	Студентська робота	ID файлу: 1013568204	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.07%

Цитати

Цитати

18

- 1 «потрібно шукати і підтримувати нужденних, оточуючи їх товариським союзом»
- 2 «Про державу; Про закони; Про природу богів (1977) зазначав, що сенс служіння державі полягає в збагаченні бідних і викупу полонених співвітчизників. Проте його ідеї милосердя і допомоги бідним не мали однозначної підтримки серед сучасників і послідовників. Зокрема, Горацій вважав бідність «брудною» і висміював її [47, с. 203]. 11 З перекладу «Коментарів до політики Арістотеля» (Commentarii ad Aristotelis «Politicam») Фоми Аквінського дізнаємося, що в середні віки головним завданням держави він вважав загальне благо, забезпечення умов для гідного життя людей. Люди. В епоху Відродження мислителі знову повернулися до проблеми загального блага. У цей період поширюється думка, що тільки держава з республіканським устроєм, держава, в якій рівність і справедливість є визнаними принципами, може забезпечити загальне благо [51, с. 34]. До принципу справедливості часто зверталися теорії Нового часу, зокрема Т. Гоббса та Дж. Локка. Поняття справедливості тотожне сутності людини, а ідеальні побудови англійських філософів зосереджують нашу увагу на моральних категоріях [54, с. 54]. Скажімо, Гоббс вважав, що його держава (Левіафан) має втілювати принципи безпеки та справедливості. Ідеологічна спадщина соціальної держави як цілісна теорія остаточно втілилася в працях німецьких учених XIX ст.: Л. фон Штейна, Ф. Наумана, А. Вагнера і позиціонувалася як декларація нової ролі держави. беручи на себе відповідальність за виконання раніше невідомих, але ведучих у майбутньому соціальних функцій. Науковий пріоритет у розробці першої теоретичної концепції соціальної держави, що містить фундаментальні ідеї, належить Лоренцу фон Штайну. Виклад доктрини соціальної держави представлений у двох працях Л. фон Штайна: «Історія соціального руху Франції з 1789 р.»
- 3 «Держава завдяки своїй владі зобов'язана підтримувати абсолютну рівність у правах усіх суспільних класів і окремої особистості, яка самовизначилася. Вона зобов'язана сприяти економічному та соціальному прогресу всіх своїх громадян, тому що, зрештою, розвиток одного є умовою розвитку іншого, і саме в цьому сенсі ми говоримо про соціальну державу»
- 4 «державу культури і загального добробуту, націоналізація залізниць, гірничих підприємств, банків і страхових організацій, інтеграція робітничого класу в державу і суспільство при запереченні політичної і соціальної революції»
- 5 «відбиває певний спектр специфічних відносин, що складають єдину систему і знаходять своє відображення в процесах, що забезпечують життя людини в суспільстві»
- 6 «систему економічних відносин, що складаються у сфері освіти, культури і мистецтва, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, соціального забезпечення, житлово-комунального господарства та інших його галузей у умови обмежених ресурсів. Економічні відносини в цій сфері розвиваються в процесі відтворення суспільних благ, набуваючи як матеріальної форми, так і форми послуг, або корисного ефекту праці, спожитої в процесі її виробництва»
- 7 «розгортається діяльність людей по відтворенню життя суспільства; ця діяльність пов'язана з функціонуванням різноманітних суспільних відносин, умов і факторів, що забезпечують життєдіяльність соціальних груп та індивідів, їх відтворення, розвиток і вдосконалення»
- 8 «це сукупність усіх сфер життєдіяльності суспільства, взаємопов'язаних державними та недержавними установами, організаціями та підприємствами, які забезпечують загальний рівень життя населення. громадян і сприяють зростанню їхнього добробуту в державі, створюючи при цьому оптимальні умови для реалізації та самореалізації здібностей та інтересів цих же громадян»
- 9 «сукупність галузей, підприємств, організацій, які безпосередньо пов'язані між собою і визначають спосіб і рівень життя людей, їх добробут, споживання. (освіта, культура, охорона здоров'я) тощо»
- 10 «галузь економіки, в якій здійснюється виробництво, розподіл і споживання матеріальних благ, а також забезпечується розширене відтворення людського капіталу за участю держави як гаранта економічного забезпечення соціально достатнього рівня життя населення»
- 11 «соціальна сфера є сферою виробництва і відтворення людини»

12 «У широкому розумінні соціальна сфера – це галузь економіки, де здійснюється виробництво, розподіл і споживання матеріальних благ і створюються сприятливі умови для матеріального, фізичного і духовного розвитку суспільства. У вузькому розумінні соціальна сфера розглядається як сукупність сфер життєдіяльності суспільства, які забезпечують задоволення його різноманітних потреб, оптимальні умови праці, побуту, здоров'я та відпочинку, всебічний розвиток людини, впливають на рівень соціального та самопочуття. сприяти вирівнюванню рівня життя населення різних регіонів країни»

13 «сукупність галузей, безпосередньо пов'язаних і найбільшою мірою визначальних рівень життя населення та наявність у нього основних благ, необхідних для формування та розвитку особистості»

14 «Про соціальні послуги»

15 «Про соціальні послуги»

16 «Про соціальну роботу із сім'ями, дітьми та молоддю»

17 «Про соціальні послуги»

18 «Про соціальні послуги»

Вилучення

Вилучення

10

<http://filelibsnu.at.ua/conference/conf-08-12-2021.pdf>

0.02%

<http://eKhSUIR.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/6733/9.pdf?isAllowed=y&sequence=1>

5 джерел

0.01%

<https://www1.lvduvs.edu.ua/uk/karta-dokumentiv/category/147-conference-2017.html?download=599%3Aderzhavotvore>

4 джерела

0.06%

Вилучення по Бібліотеці акаунту

1

Студентська робота ID файлу: 1014344388 Навчальний заклад: Open International University of Human Developm.. 0.02%